

Wet Stroomlijning keten voor derdenbeslag

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN DEEL

Inleiding

Dit wetsvoorstel regelt de verbetering van de gegevensuitwisseling tussen beslagleggende partijen in geval van samenloop van derdenbeslagen en verrekeningen. Onder beslagleggende partijen worden de organisaties begrepen die een eigenstandige bevoegdheid hebben tot het uitvoeren van een vorm van derdenbeslag. Bij vormen van derdenbeslag gaat het naast het beslag zoals geregeld in het Wetboek voor Burgerlijke Rechtsvordering (Rv), ook om de loonvordering zoals geregeld in de Invorderingswet 1990 (IW 1990) en het verhaal zonder dwangbevel zoals opgenomen in de Wet administratieve handhaving verkeersvoorschriften (Wahv) en het Wetboek van Strafvordering (Sv). Deze gegevensuitwisseling zal systeemtechnisch worden ondersteund in de vorm van een daartoe nader in te richten voorziening. Daarvoor wordt in dit wetsvoorstel een grondslag gecreëerd. Met dit wetsvoorstel wordt invulling gegeven aan de breed gedragen maatschappelijke - en politieke wens om het huidige beslagregister te verbreden met overheidspartijen. Het huidige beslagregister, dat is ontwikkeld door en voor de gerechtsdeurwaarders, is daarvoor een belangrijk vertrekpunt geweest. Hiermee wordt, zoals aangekondigd bij de wetsbehandeling van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (WvBVV)¹, een volgende stap gezet in het traject om het bestaansminimum van mensen met schulden beter te borgen en wordt een flinke stap gezet om ophoging van schulden met onnodige proces- en executiekosten te voorkomen.

De WvBVV maakt de berekening van de beslagvrije voet eenvoudiger. De schuldenaar hoeft niet langer zelf allerlei gegevens te verstrekken, maar de beslagvrije voet wordt berekend vanuit beschikbare brongegevens (met gegevens uit de polisadministratie en de Basisregistratie Personen (BRP)). Het is vervolgens aan de schuldenaar om de gebruikte gegevens te controleren en zo nodig aan te vullen. Daarnaast introduceert de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet de zogenaamde coördinerende deurwaarder. In situaties van samenloop van beslagen bij dezelfde derde, stelt deze de beslagvrije voet namens de verschillende beslagleggende partijen vast.

Onderhavig wetsvoorstel bouwt voort op het principe dat de schuldenaar zo min mogelijk informatie hoeft aan te leveren. Onderzoeken zoals "Weten is nog geen doen" van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid tonen aan dat het rationele handelen van mensen onder druk komt te staan in geval van stressvolle situaties. Problematische schuldenproblematiek kan bij mensen stress oproepen. Verzoeken om informatie van schuldeisers blijven daardoor vaak onbeantwoord. De schuldeiser heeft die informatie echter wel nodig om in geval van derdenbeslag onnodige proces- of executiekosten te voorkomen en om een goede afweging te kunnen maken of een daadwerkelijk beslag wel opportuun is. De informatie die al beschikbaar is in het digitaal beslagregister (DBR) van de gerechtsdeurwaarders is door onvolledigheid niet voldoende.

1. Aanleiding

1.1 Achtergronden en geschiedenis

De in 2016 gepresenteerde Rijksincassovisie² heeft een ontwikkeling in gang gezet waarbij organisaties van de Rijksoverheid die incassotrajecten starten, zich nadrukkelijk realiseren dat burgers slechts één afloscapaciteit hebben. Langs vier onderscheiden lijnen wordt de visie geconcretiseerd: transparantie richting burger, afstemming tussen verschillende

¹ Kamerstukken II 2016/17, 34628.

² Bijlage bij Kamerstukken II 2015/16, 24515, nr. 336.

incasserende organisaties, ruimte voor maatwerk en aandacht voor het voorkomen van onnodige verhogingen van de schuldenlast.

Met het oog op een beter inzicht in de mogelijkheden en de omstandigheden van mensen met schulden, ontwikkelde de Koninklijke Beroepsorganisatie voor Gerechtsdeurwaarders (KBvG) eerder, met steun van de Ministeries van Justitie en Veiligheid (JenV) en Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) het DBR. Gerechtsdeurwaarders gebruiken dit register sinds 1 januari 2016. Het register levert een belangrijke bijdrage aan de afstemming tussen gerechtsdeurwaarders. Daarmee werd het mogelijk de beslagvrije voet beter te borgen en onnodige kosten van (gerechtelijke procedures en kosten van beslag) te voorkomen. Het kabinet heeft in 2016 aangegeven de inrichting van een beslagregister door de gerechtsdeurwaarders een belangrijke eerste stap te vinden. Het kabinet was en blijft van mening dat het wenselijk is dat ook overheidsorganisaties op het beslagregister aansluiten (verbreding)³. De verkenning naar verbreding van het beslagregister en de nadere concretisering van de Rijksincassovisie liet zien dat verbreding een complexe exercitie is, mede vanwege het grote aantal betrokken partijen, de benodigde gegevensuitwisseling en de eisen die de privacywetgeving stelt.

In 2017 is met grote overheidsorganisaties, waaronder de Belastingdienst, het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB), het UWV en de SVB, en met de KBvG het draagvlak, de haalbaarheid en impact van verbreding van het beslagregister voor de verschillende organisaties onderzocht.⁴ Hoewel de meerwaarde van aansluiting niet ter discussie stond, kwam naar voren dat de uitwerking van een dergelijk complex traject veel meer tijd zou kosten dan verwacht. Daarom is besloten een programma 'Verbreding Beslagregister' in te richten met als belangrijk doel het inzichtelijk maken hoe de gezamenlijk verantwoordelijke departementen van SZW, J&V en Financiën in nauwe samenwerking met de betrokken (overheids-)organisaties een ontwikkeling naar een voorziening realiseren waar alle relevante (overheids-)organisaties op zijn of worden aangesloten en gebruik van maken. In goed overleg met de meest betrokken departementen, uitvoeringsorganisaties, gemeenten, waterschappen en de KBvG is een businesscase opgesteld. Daarin zijn verschillende wijzen van gegevensuitwisseling tussen overheidsorganisaties en de gerechtsdeurwaarders op hun effecten getoetst.⁵ Partijen onderschrijven daarbij dat door een versterkte informatiepositie zij de beslagvrije voet beter kunnen borgen en het coördinerende deurwaarderschap goed vorm kunnen geven. Vanuit de gerechtsdeurwaarders wordt daarbij ook het belang benadrukt om eerder in het proces – voordat kosten in verband met de procedure of het beslag worden gemaakt – over informatie te beschikken om zo een goede afweging te kunnen maken omtrent het al dan niet doorzetten van een procedure of beslag. In dit wetsvoorstel is daarom specifiek voor gerechtsdeurwaarders de mogelijkheid gecreëerd om ook op een eerder tijdstip (vooraleer deze kosten worden gemaakt) kennis te nemen van reeds lopende beslagen en verrekeningen. Bij de uitvoering van deze wet zal worden bezien of het op een eerder tijdstip beschikken over beslag- en verrekeninginformatie teneinde een afweging te kunnen maken omtrent het al dan niet doorzetten van een procedure of beslag ook bij de andere (overheids)partijen maatschappelijk gunstige effecten kan hebben. Vooralsnog is de gegevensuitwisseling voor dit specifieke doel (een aan de opstart van een procedure of het beslag voorafgaande afweging) echter beperkt tot de gerechtsdeurwaarders.

³ Kamerstukken II 2016/17, 24515, nr. 382.

⁴ Kamerstukken II 2016/17, 24515, nr. 389.

⁵ Kamerstukken II 2018/19, 24515, nr. 453.

Het voorliggende wetsvoorstel is in nauwe samenwerking met alle betrokken partijen tot stand gekomen. Daarom zijn de meest betrokken partijen⁶ in een pré-consultatie in het laatste kwartaal van 2019 in de gelegenheid gesteld op een eerder concept van dit wetsvoorstel te reageren.

2. Hoofdpijnen van het voorstel

2.1 Probleemschets

Voor een goede uitvoering van het derdenbeslag op periodiek inkomen dient de beslagleggende partij over verschillende gegevens te beschikken. Die gegevens zien onder meer op het goed kunnen berekenen van de beslagvrije voet, het kunnen vaststellen of sprake is van meerdere beslagen bij dezelfde derde en het in die situatie kunnen bepalen wie de rol van coördinerende deurwaarder toekomt.

Binnen het huidige recht, maar ook na inwerkingtreding van de WvBVV, zijn er verschillende wetten die vormen van beslag op periodiek inkomen regelen met de bevoegdheden om de beslagleggende partij van die informatie te voorzien. De bevragsbevoegdheid van een beslagleggende partij vloeit voort uit de wettelijke taak om bijvoorbeeld gegevens op te vragen om de beslagvrije voet vast te stellen. De wetten voorzien daarbij niet in een leveringsplicht van andere beslagleggende partij, maar in een informatieplicht van de derdebeslagene of de schuldenaar.⁷

Dat houdt onder meer in dat de beslagleggende partij haar informatie over eventueel lopende verrekeningen of vormen van derdenbeslag – informatie die van belang is bij de vaststelling van de hoogte van de beslagvrije voet dan wel de bepaling van de resterende afloscapaciteit, maar ook bij de vraag of sprake is van meerdere derdenbeslagen bij dezelfde derde - in principe zal moeten ophalen bij ofwel de schuldenaar⁸ ofwel de derde⁹. Datzelfde geldt voor informatie om vast te stellen wie de rol van coördinerende deurwaarder toekomt en voor informatie waarover de beslagleggende partij voorafgaand aan het beslag dient te beschikken wil zij een goede inschatting kunnen maken of het beslag ook zijn eigenlijke doel (de inning van de vordering binnen een redelijke termijn) zal dienen.¹⁰ Het huidige systeem, gebaseerd op bevraging van de derde dan wel de schuldenaar, zorgt ervoor dat beslagleggende partijen vaak niet of niet tijdig over de juiste informatie beschikken. Tijdig houdt in: voorafgaand aan het leggen van beslag. Weliswaar voorziet de huidige regeling in Rv dus in de mogelijkheid om zowel de derde als de schuldenaar voorafgaand aan het beslag te bevragen, maar:

- (a) is de bevraging een bewerkelijk proces dat op gespannen voet staat met de snelheid waarmee een beslaglegger uitvoering wenst te (laten) geven aan een beslag;
- (b) wordt bij voorafgaand bevraging van de derde, deze op de hoogte gesteld van een mogelijke schuldenproblematiek bij zijn werknemer/uitkeringsgerechtigde, terwijl de schuldenaar het uiteindelijke beslag wellicht nog weet te voorkomen door het treffen van een betalingsregeling; en

⁶ De KBvG, het UWV, de SVB, de Belastingdienst, het LBIO, de VNG, de Unie van Waterschappen, het CJIB en het CAK.

⁷ Enige expliciete uitzondering daarop vormt het met de WvBVV geïntroduceerde artikel 475i, vijfde lid, onderdeel b Rv (bevragsmogelijkheid coördinerende deurwaarder op hoogte van de beslagvrije voet en de gegevens waarop deze is gebaseerd).

⁸ Met de introductie van artikel 475g, eerste lid, Rv in de WvBVV is de schuldenaar ook verplicht deze informatie desgevraagd te leveren.

⁹ Binnen het huidige recht kan een beslagleggende partij de Belastingdienst/Toeslagen enkel bevragen indien hij gerechtigd is beslag te leggen op een van deze toeslagen. Met de introductie van de WvBVV krijgen alle beslagleggende partijen de bevoegdheid om de Belastingdienst/Toeslagen op eventuele verrekeningen/beslagen te bevragen.

¹⁰ De basis voor bovenstaande bevraging is in algemene zin geregeld in artikel 475g, eerste tot en met derde lid, Rv en in artikel 58 en 59 van de IW 1990. Daarnaast kennen de verschillende sectorale wetten voor respectievelijk UWV, SVB en college van B&W eigen bevoegdheden voor het bevragen van respectievelijk de schuldenaar en de inkomensverstrekker. Zie bijvoorbeeld artikel 63 en 64 van de Participatiewet en artikel 54 Wet SUWI.

- (c) is zeker bij bevraging van de schuldenaar de vraag of deze (tijdig) reageert en zo ja, de beslagleggende partij ook volledig informeert.

Gevolgen niet tijdige informatie

Met de WvBVV zijn de gevolgen van het niet, niet tijdig dan wel niet volledig reageren van de schuldenaar voor een goede vaststelling van de beslagvrije voet vrijwel geheel ondervangen.¹¹ De hoogte van de beslagvrije voet wordt met dit nieuwe systeem in hoge mate bepaald door informatie uit respectievelijk de polisadministratie en de BRP. Het is daarbij aan de schuldenaar om de gebruikte informatie te controleren.

Blijft dat beslagleggende partijen op het moment dat zij overgaan tot het leggen van beslag maar beperkt zicht hebben op mogelijke samenloop. Met samenloop wordt daarbij zowel bedoeld op de situatie dat er ten laste van de schuldenaar bij dezelfde derde al beslag is gelegd dan wel wordt verrekend (verder te noemen smalle samenloop) als op de situatie dat bij een andere derde (denk met name aan Belastingdienst/Toeslagen) een beslag of verrekening loopt (verder te noemen brede samenloop). In naar schatting 45% van alle beslagen is sprake van een van beide vormen van samenloop.

Of sprake is van samenloop is van belang voor verschillende aspecten binnen het proces van beslag op periodiek inkomen:

- a. de vraag in hoeverre een mogelijk beslag het gewenste effect heeft. Het gewenste effect zijnde een aflossing van de openstaande vordering binnen een redelijke termijn;
- b. de vraag of bij de vaststelling van de beslagvrije voet nog rekening moet worden gehouden met beslag dan wel verrekening bij andere inkomensbestanddelen (denk aan een lopende verrekening/beslag op toeslagen); en
- c. de vraag wie – indien sprake is van “smalle samenloop” zoals boven beschreven - de rol van coördinerende deurwaarder toekomt.

Daarbij kan vraag c. ook op verschillende momenten na beslaglegging opnieuw spelen, wanneer door wijzigingen in de samenstelling van partijen die beslag hebben gelegd, een andere partij de rol van coördinerende deurwaarder toekomt.

Omdat beslagleggende partijen vaak pas later in het proces de beschikking krijgen over informatie met betrekking tot samenloop, kunnen bovenstaande vragen op het moment dat een partij tot het leggen van beslag op periodiek inkomen wil overgaan vaak slechts deels of zelfs niet worden beantwoord. Dat kan – indien samenloop speelt – tot gevolg hebben dat:

- a. ervoor gekozen is beslag te leggen terwijl dit middel zijn doel mist. Denk aan de situatie dat een beslagleggende partij eerst na het leggen van beslag ervaart dat er sprake is van een lopend beslag voor een vordering met een hogere preferentie, waardoor betaling binnen redelijke termijn van zijn vordering niet in lijn der verwachtingen ligt;
- b. een te lage beslagvrije voet is gecommuniceerd omdat onvoldoende rekening is gehouden met een beslag of verrekening bij een ander inkomensbestanddeel; of
- c. richting derde en schuldenaar een beslagvrije voet is gecommuniceerd, die niet geldt, omdat een andere partij de rol van coördinerende deurwaarder toekomt en deze de beslagvrije voet heeft vastgesteld.

Het DBR bevat op dit moment enkel de door gerechtsdeurwaarders gelegde beslagen, daarmee is met betrekking tot een beperkt deel van de lopende beslagen (ca. 25% - zie schattingen tabel 1.1) informatie via het DBR beschikbaar. Een gegevenswisseling waaraan alle beslagleggende partijen deelnemen, waardoor een completer beeld ontstaat bij samenloop situaties, is daarom meer dan wenselijk.

¹¹ De WvBVV kent nog een aantal situaties waarbij de beslagvrije voet door extra informatie van de schuldenaar kan worden opgehoogd. Het gaat dan met name om situaties waarbij de specifieke woonsituatie van de schuldenaar om aanpassing van de beslagvrije voet vraagt.

Tabel 1.1 Geschat aantal beslagen¹² op periodiek inkomen op jaarbasis, gespecificeerd naar beslagleggende partij

Vorm van derdenbeslag	Geschatte aantallen op jaarbasis
Gerechtsdeurwaarders	265.000
UWV	13.000
SVB	< 500
College van burgemeester en wethouders (college van B&W)	5000 – 25.000
Ontvanger (mede Belastingdienst/Toeslagen)	70.000 – 95.000
Gemeentelijke Belastingen	375.000
Waterschappen	124.000
LBIO	9.000

2.2 Doel van de wet

Doel van de met de verbreding van het beslagregister beoogde verbeterde gegevensuitwisseling is dat alle beslagleggende partijen een aantal specifieke – bij of krachtens AMvB nader te benoemen - gegevens zullen delen, zodat de in paragraaf 2.1 genoemde vragen zo goed mogelijk kunnen worden beantwoord op het moment dat een partij tot het leggen van beslag wil overgaan.

Dit wetsvoorstel creëert in dat kader:

- (a) een grondslag voor de gegevensuitwisseling tussen de verschillende beslagleggende partijen; en
- (b) bepaalt tevens dat deze nader te specificeren gegevens via een bij of krachtens AMvB nader te omschrijven voorziening zullen worden gedeeld.

Op deze wijze wordt de extra schakel - die de schuldenaar en de derde op dit moment vormen - tussen enerzijds de partij die de informatie nodig heeft en anderzijds de partij die over deze informatie beschikt, weggenomen en wordt via een voorziening de keten gefaciliteerd om deze gegevenswisseling geautomatiseerd vorm te geven.

2.2.1 Grondslagen voor gegevensuitwisseling

De beoogde gegevensuitwisseling dient daarbij verschillende doelen. Deze doelen zijn weer te relateren aan de eerder in paragraaf 2.1 beschreven vragen.

Heeft het beoogde beslag het gewenste effect?

Hier gaat het voornamelijk – zoals eerder aangegeven – specifiek om de gerechtsdeurwaarder. Doordat deze met de – voorafgaand aan de eventuele opstart van een procedure dan wel het leggen van beslag - beschikbaar te stellen informatie een betere inschatting kan maken of de vordering binnen een redelijke termijn kan worden voldaan, kunnen – indien niet te verwachten is dat het beslag het gewenste effect zal sorteren en van inzet van de procedure en/of het beslag wordt afgezien – aanvullende kosten die in beginsel op de schuldenaar verhaald zullen worden, worden voorkomen.

Moet bij vaststelling van de beslagvrije voet rekening worden gehouden met een vorm van beslag of verrekening op ander periodiek inkomen?

De te hanteren beslagvrije voet is afhankelijk van lopende verrekeningen, dan wel beslagen bij andere periodieke inkomensbestanddelen. Door de beslagleggende partij inzicht te geven in deze lopende verrekeningen en beslagen (“brede samenloop”) kan hij deze verdisconteren in de vast te stellen beslagvrije voet.

¹² De geschatte aantallen zijn afkomstig uit de in het kader van het Programma Verbreding Beslagregister uitgevoerde Businesscase gegevensuitwisseling derdenbeslag, verder verrijkt met data afkomstig uit bij de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet uitgevraagde uitvoeringstoetsen.

Aan wie komt – indien sprake is van “smalle samenloop” – de rol van coördinerende deurwaarder toe?

Als al sprake is van beslag ten laste van de schuldenaar bij dezelfde derde, treedt een van de beslagleggende partijen in de rol van coördinerende deurwaarder. Deze partij stelt namens de gezamenlijke beslagleggende partijen de beslagvrije voet vast, vormt voor de beslagleggende partijen, de derde en de schuldenaar het aanspreekpunt bij vragen rond de beslagvrije voet en draagt – zo nodig - zorg voor de verdeling van de opbrengst van het beslag. De overige beslagleggende partijen verwijzen de schuldenaar en de derde als het gaat om de beslagvrije voet in al hun communicatie zoveel mogelijk naar deze coördinerende deurwaarder. Het is daarom van belang dat zij bij het leggen van beslag bekend zijn met de eventuele identiteit van de partij die de rol van coördinerende deurwaarder toekomt.

2.2.2 Bij of krachtens AMvB nader te omschrijven voorziening

Als het huidige wetsvoorstel enkel zou voorzien in een grondslag voor gegevensuitwisseling, zou dit betekenen dat de partij die beoogd beslag te leggen alle beslagleggende partijen individueel zou moeten bevragen of een eventueel lopend beslag/verrekening speelt. Enige efficiëntie in het proces vraagt dan ook om een voorziening die in ieder geval inzicht geeft of sprake is van samenloop (breed of smal), zodat de partij die beslag wil gaan leggen zo nodig gericht kan bevragen. Parallel met het wetsvoorstel wordt gewerkt aan de vormgeving van een voorziening voor de gegevensuitwisseling tussen de verschillende beslagleggende partijen.

Bij de verdere uitwerking hiervan zijn een 4-tal scenario's-op-hoofdpijnen vastgesteld en is op basis daarvan een businesscase opgesteld door KPMG. In deze kwalitatieve businesscase zijn de scenario's op hun effecten getoetst.¹³ Het onderzoek liet twee reële scenario's over en stelde vast dat aanvullend onderzoek nodig is om een zorgvuldige keuze uit deze twee te kunnen maken.

Op basis van aanvullende gegevens van de uitvoeringsorganisaties en een uitwerking van de twee scenario's heeft KPMG een verrijkte businesscase opgesteld. Het rapport 'Verrijkte business case gegevensuitwisseling derdenbeslag'¹⁴ laat daarbij een voorkeur voor het scenario 'routeervoorziening' zien. In dit scenario maken de betrokken partijen gebruik van een digitale routeervoorziening om relevante informatie inzake beslagleggen bij elkaar op te vragen c.q. aan elkaar te leveren. Alleen de minimaal benodigde (identificerende) gegevens worden centraal vastgelegd en onderhouden. Goed gedefinieerde koppelvlakken moeten zorgen voor een verbinding tussen de eigen bestanden van een organisatie en haar aansluiting op de voorziening. De aangesloten partijen blijven verantwoordelijk voor de kwaliteit van hun eigen gegevens.

3 De beoogde gegevensuitwisseling nader beschouwd

3.1 Beslagleggende partijen

In de voorgaande hoofdstukken is steeds gesproken over beslagleggende partijen, zonder deze nader te duiden. Een nadere duiding is echter wel wenselijk nu zij het hoofdsject van het huidige wetsvoorstel vormen. Met beslagleggende partijen wordt in dit wetsvoorstel specifiek bedoeld op de partijen die (eigenstandig) bevoegd zijn hun vorderingen te verhalen op de periodieke inkomsten van de schuldenaar.¹⁵

In Nederland kennen we verschillende entiteiten die over deze bevoegdheid beschikken. Een aantal doet dit in opdracht van een schuldeiser die zelf die bevoegdheid niet heeft (de gerechtsdeurwaarder en het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO)). Voor andere geldt dat het verhaal halen op de periodieke inkomsten van de schuldenaar in het

¹³ Kamerstukken II 2018/19, 24515, nr. 453.

¹⁴ Kamerstukken II 2018/19, 24515, nr. 468.

¹⁵ Een vordering kan eveneens op de echtgenoot van de schuldenaar worden verhaald als de schuldenaar in enige gemeenschap van goederen met deze echtgenoot is gehuwd.

verlengde ligt van hun eigen invorderingstaak (denk aan het UWV, de SVB, de Belastingdienst en de Belastingdienst/Toeslagen). Van belang is hier om op te merken dat de door het wetsvoorstel gecreëerde plicht tot gegevensverstrekking enkel geldt naar de in het voorstel benoemde beslagleggende partijen en dus niet naar haar eventuele opdrachtgever.

De bevoegdheid tot het verhalen van een vordering op periodieke inkomsten van de schuldenaar (in de voorgaande hoofdstukken korthedshalve aangeduid als beslag) kent daarbij verschillende vormen:

- a. voor gerechtsdeurwaarders, het LBIO, het UWV, de SVB en het college van B&W geldt dat zij beslag kunnen leggen op periodiek inkomen. Het proces rond beslagleggen vindt zijn regeling in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv);¹⁶
- b. voor de ontvanger (ex. artikel 3 Invorderingswet 1990 (IW 1990)), de ambtenaar belast met de invordering van respectievelijk waterschapsbelasting en gemeentelijke belasting en de Belastingdienst/Toeslagen geldt dat zij bevoegd zijn tot het doen van een loonvordering. De loonvordering vindt haar regeling in artikel 19 IW 1990; en
- c. voor de Minister van J&V geldt tenslotte dat hij bevoegd is tot het nemen van verhaal zonder dwangbevel, waarbij wordt aangehaakt bij hetgeen in artikel 475ab tot en met 475i Rv beschreven staat.

Naast bovenstaande instrumenten, heeft een uitvoeringsorganisatie, indien hiervoor een wettelijke grondslag bestaat, de bevoegdheid om een vordering met een (eventueel periodiek) tegoed van de schuldenaar te verrekenen. Denk hierbij aan het college van B&W dat een openstaande vordering vanwege te veel ontvangen bijstand kan verrekenen met een door haar te verstrekken bijstandsuitkering (artikel 60 Participatiewet) of aan de Belastingdienst/Toeslagen die een bij haar openstaande toeslagschuld kan verrekenen met een door haar te verstrekken voorschot toeslagen (artikel 30 Awir).

De hieronder staande tabel 1.2 bevat een kort overzicht van (a) de in dit wetsvoorstel bedoelde partijen en (b) de bevoegdheden op basis van welke zij als beslagleggende partij in de zin van dit wetsvoorstel worden aangemerkt. Daarbij is in de vijfde kolom aangegeven welke partijen ook tot verrekening kunnen overgaan. Verrekening is op zichzelf geen vorm van beslagleggen, maar is een vorm van incasso waarmee wel rekening dient te worden gehouden zodra tot beslag op periodiek inkomen wordt overgegaan.

Tabel 1.2 Partijen en hun bevoegdheden

Partijen \ Bevoegdheden	Beslag op periodiek inkomen	Loonvordering	Verhaal zonder dwangbevel	Verrekening
Gerechtsdeurwaarders	*			
LBIO	*			
College van B&W	*			*
UWV	*			*
SVB	*			*
Ontvanger		*		*
Belastingdeurwaarder	*			
Belastingdienst/Toeslagen		*		*

¹⁶ Voor Belastingdeurwaarders gelden op bepaalde punten afwijkende procedurevoorschriften, die beschreven staan in de IW 1990. Daarnaast geldt voor het LBIO dat in artikel 479g Rv een bevoegdheid is opgenomen om beslag te leggen door van de beschikking (houdende de executoriale titel) in afschrift mededeling te doen aan de derde-beslagene. In verschillende materiewetten is deze bevoegdheid van overeenkomstige toepassing verklaard voor verschillende invorderingstrajecten van respectievelijk het UWV, de SVB en het college van B&W.

Bevoegdheden Partijen	Beslag op periodiek inkomen	Loonvordering	Verhaal zonder dwangbevel	Verrekening
Ambtenaar belast met de invordering van gemeentebelasting		*		
Ambtenaar belast met de invordering van waterschapsbelasting		*		
Minister van J&V			*	

Gegevensuitwisseling die ziet op een vorm van beslag/verrekening op periodiek inkomen

Tenzij de wet of een overeenkomst anders bepaalt, kan een schuldeiser zijn vordering op alle goederen van zijn schuldenaar verhalen. Bovengenoemde incassomaatregelen – verrekening, beslag, verhaal zonder dwangbevel en in de toekomst ook de (loon)vordering – kunnen breder worden ingezet dan enkel op periodiek inkomen. Het wetsvoorstel focust zich echter op het verhaal op periodieke inkomsten van de schuldenaar. Juist bij verhaal op periodieke inkomsten dient de beslagleggende partij rekening te houden met de beslagvrije voet en speelt bij samenloop het coördinerend deurwaarderschap. Beide elementen vragen om gegevenswisseling tussen beslagleggende partijen. Het wetsvoorstel ondersteunt die gegevenswisseling.

Als het gaat om de vraag wat onder periodieke inkomsten valt, wordt daarbij aangesloten bij respectievelijk het begrip vorderingen tot periodieke betaling¹⁷ in artikel 475c, eerste lid, Rv en het begrip weerkerende betalingen¹⁸, in artikel 475f Rv.

3.2 Beoogde scope van de gegevenswisseling

Het wetsvoorstel biedt een grondslag voor gegevenswisseling tussen beslagleggende partijen ter beantwoording van de volgende vragen:

- Heeft het beoogde beslag het gewenste effect (effect in de zin van dat het beslag tot gevolg heeft dat de openstaande vordering binnen een redelijke termijn wordt voldaan)?
- Moet bij vaststelling van de beslagvrije voet rekening worden gehouden met een vorm van beslag of verrekening op andere periodieke inkomsten?
- Aan wie komt – indien sprake is van “smalle samenloop” – de rol van coördinerende deurwaarder toe?

De beoogde gegevenswisseling moet de beantwoording van bovengenoemde vragen dienen. Dit gezegd hebbende is het belangrijk om stil te staan bij de scope van de gegevensuitwisseling. Met de scope wordt bedoeld op de vraag wie, op welk moment, welke gegevens, voor welk doel mag gebruiken. Daarbij zijn er significante verschillen tussen de verschillende doelen te benoemen, vandaar dat deze hieronder separaat worden besproken.

3.2.1 Heeft het beoogde beslag het gewenste effect?

Voordat een gerechtsdeurwaarder voor een opdrachtgever een juridische procedure inleidt of beslag legt onderzoekt hij of de beoogde procedure of het beoogde beslag het gewenste effect heeft, lees: zal de schuldenaar door het beslag naar verwachting binnen een redelijke termijn zijn vordering kunnen voldoen. Biedt de beschikbare informatie het beeld dat bij ongewijzigde omstandigheden de vordering niet binnen 3 jaren kan worden verhaald, dan meldt hij dit terug aan de opdrachtgever. Het is aan de opdrachtgever om vervolgens een

¹⁷ Bij een vordering tot periodieke betaling moet onder meer worden gedacht aan salaris uit loon uit arbeid of een sociale zekerheidsuitkering (WW, bijstand, WIA etc.).

¹⁸ Bij een weerkerende betaling moet onder meer gedacht worden aan zzp-inkomsten die een periodiciteit hebben. Denk aan een zzp-er die gedurende een opdracht maandelijks wordt uitbetaald.

afweging te maken of hij desalniettemin de juridische procedure of het beslag wil doorzetten (artikel 8, vierde lid, Verordening DBR).

De gerechtsdeurwaarder stelt dit onderzoek voordat hij een juridische procedure inleidt of tot beslag overgaat in. Daarbij speelt tevens dat aan het doorzetten van de juridische procedure of het beslag door een gerechtsdeurwaarder (aanzienlijke) kosten verbonden zijn. In onderstaande tabel zijn deze kosten nader gespecificeerd, opgemerkt zij daarbij dat het hier om een indicatie gaat op basis van de in 2019 geldende bedragen. Kosten kunnen hoger uitvallen indien extra handelingen moeten worden verricht. Omdat de kosten afhankelijk zijn van de hoogte van de vordering, is gewerkt met een voorbeeld waarbij de hoogte van de vordering respectievelijk € 250 en € 2500 bedraagt.

Voorbeeldberekening kosten verbonden aan procedure en beslag

Dagvaarding	€ 81,83	Betekening titel	€ 78,75	
Salaris gemachtigde	€ 36/€180	Derdenbeslag periodieke betaling	€ 122,08	
Griffierecht < € 500,00	€ 121,00	Overbetekening	€ 69,28	
Griffierecht > € 500,00 - < € 12500	€ 486,00			
Griffierecht > € 12500	€ 972,00			
Totalen				Kosten?
Bij een vordering van € 250,00	€ 238,83	+	€ 270,11	= € 508,94
Voor een vordering van € 2500,00	€ 747,83	+	€ 270,11	= € 1017,94

De dagvaarding, betekening, overbetekening aan de schuldenaar en het derdenbeslag zijn ambtshandelingen van de gerechtsdeurwaarder. Het aan deze handelingen verbonden tarief¹⁹ is vastgelegd in het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders (Btag). De overige kosten (griffierecht en salarismachtigde) houden verband met de gang naar de rechter, noodzakelijk indien de schuldeiser nog niet over een executoriale titel beschikt, wat zeker bij private schuldeisers veelal het geval zal zijn.²⁰

De gerechtsdeurwaarder zal bovengenoemde kosten – mocht het tot executie komen - in eerste instantie namens de executant op de schuldenaar verhalen. Blijkt deze echter betalingsonmachtig dan staat – tenzij hier andere afspraken over zijn gemaakt (denk aan een no cure – no pay regeling) – de opdrachtgever aan de lat. De opdrachtgever is er in die zin bij gebaat om de procedure niet door te zetten indien betaling binnen een redelijke termijn niet in de lijn der verwachtingen ligt. Net zomin is de schuldenaar er mee gebaat dat zijn schuld wordt opgehoogd met onnodige kosten. Een zo goed mogelijke indicatie met betrekking tot de te verwachten effectiviteit van het beslag dient daarom meerdere belangen.

De gerechtsdeurwaarders beschikken over een DBR waarin de door gerechtsdeurwaarders gelegde beslagen staan geregistreerd. Zoals eerder aangegeven levert dit een incompleet beeld. Voor een daadwerkelijk goede inschatting dient ook informatie beschikbaar te zijn van de andere beslagleggende partijen. Het gaat dan om informatie op basis waarvan de gerechtsdeurwaarder kan inschatten welk bedrag de schuldenaar bij ongewijzigde

¹⁹ De in tabel 1.1 genoemde tarieven zijn exclusief de verhoging van artikel 10 Btag.

²⁰ In uitzonderingsgevallen vloeit de executoriale titel reeds voort uit een notariële akte (denk aan een hypotheekakte) of uit een uitspraak van de rechter (denk aan een alimentatiebeschikking).

omstandigheden periodiek zal aflossen indien het beslag wordt doorgezet. Gegevens die daarvoor noodzakelijk zijn, betreffen:

- als sprake is van een lopend beslag of verrekening:
 - de hoogte van de te hanteren beslagvrije voet. Op basis van de te hanteren beslagvrije voet kan de gerechtsdeurwaarder een inschatting maken van de te verwachten periodieke afdracht;
- als sprake is van een lopend beslag:
 - (a) het beslagobject – betreft het een beslag op het door de gerechtsdeurwaarder beoogde beslagobject (waardoor hij meekan in de verdeling) of ziet het beslag op andere periodieke inkomsten (waardoor hij voor inning zal moeten wachten totdat dit beslag is afgerond). Voor een nadere beschrijving van de gevolgen van samenloop van beslagen en verrekeningen op respectievelijk hetzelfde en van elkaar afwijkende beslagobjecten wordt verwezen naar de Nota naar aanleiding van het Verslag bij de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (TK 2016 – 2017, nr. 34 628, p. 27 – 30);
 - (b) hoogte gehanteerde beslagvrije voet – op basis van de gehanteerde beslagvrije voet kan de gerechtsdeurwaarder een inschatting maken van de te verwachten periodieke afdracht;
 - (c) de aan een vordering eventueel verbonden preferentie dan wel het feit dat sprake is van verrekening – is sprake van verrekening of van een beslag met een hogere preferentie, dan zal de gerechtsdeurwaarder voor zijn inning moeten wachten totdat dit beslag eindigt;
 - (d) de actuele hoogte van de vordering(en) waarvoor reeds beslag ligt – is al sprake van beslag ten laste van de schuldenaar bij dezelfde derde dan zal (bij vorderingen van gelijke rang) naar rato van de actuele hoogte van de vordering worden verdeeld. De hoogte van de verschillende vorderingen waarvoor al beslag ligt bepaalt daarom mede de hoogte van de te verwachten afdracht.

Wil de gerechtsdeurwaarder voorafgaand aan de opstart van een juridische procedure of beslag zijn opdrachtgever goed kunnen adviseren dan dient hij over bovengenoemde gegevens voorafgaand aan de opstart van een juridische procedure of beslag te beschikken. Het gaat hier om een indicatie van de te delen gegevens. De daadwerkelijk te delen gegevens zullen bij AMvB worden gespecificeerd. Het betreft gegevens uit de dossiersystemen van de verschillende beslagleggende partijen. Met een uitzondering, als nog geen sprake is van een lopende verrekening of beslag zal de gerechtsdeurwaarder een indicatie krijgen van de bij beslag van toepassing zijnde beslagvrije voet en de beschikbare afloscapaciteit. Aldus kan hij ook in deze situatie een inschatting maken met betrekking tot de vraag of de schuldenaar de openstaande vordering binnen een redelijke termijn kan aflossen. Deze beslagvrije voet wordt – in de basis - gebaseerd op de binnen de polis administratie en de BRP aanwezige gegevens noodzakelijk voor de berekening van de beslagvrije voet.

Vooralsnog is – zoals eerder aangegeven – ervoor gekozen om in het wetsvoorstel enkel voor gerechtsdeurwaarders een grondslag op te nemen voor deze vorm van gegevensvergaring.

Van belang is daarbij dat bij de andere partijen in veel mindere mate sprake is van twee te onderscheiden rollen: opdrachtgever en uitvoerder. De incasso vormt bij overheidspartijen zoals de Belastingdienst, het UWV en het college van B&W een verlengstuk van hun wettelijke taak. Daardoor kan de te maken afweging hier niet – zoals bij de gerechtsdeurwaarders – de vorm krijgen van een verplicht advies aan de opdrachtgever. Adviesgever en beoordelaar zijn immers een en dezelfde instantie. Het ter beschikking stellen van beslag- en verrekeninginformatie eerder in het proces vraagt daarom om een (wettelijk) vastgelegd afwegingskader. In meerdere gesprekken met de stakeholders is

gebleken dat. doordat elke ervaring met een vorm van verbreed beslagregister bij deze partijen ontbreekt, er niet zonder meer situaties zijn te identificeren op basis waarvan een eenduidig oordeel over de te maken afweging kan worden gemaakt. Bemoeilijkend daarbij bleek ook dat de uitkomst van een mogelijke afweging afhankelijk is van de eventueel aan een vordering verbonden preferentie en de keuze van het incassoinstrument.

Daarnaast speelt dat bij deze partijen de aan de juridische procedure/het beslag verbonden kosten beduidend lager zijn dan wel dat deze niet bij de schuldenaar in rekening worden gebracht. Daarmee is ook het risico voor de schuldenaar op ophoging in verband met aanvullende kosten beperkt tot niet aanwezig. Dit houdt in hoge mate verband met het feit dat deze partijen:

- i. op vereenvoudigde wijze over een executoriale titel kunnen beschikken (door middel van een dwangbevel²¹) en daarvoor dus niet een aparte gang richting de rechter hoeven te doorlopen;²² en
- ii. zij kennen ofwel voor het leggen van beslag (artikel 479g, eerste lid, Rv) ofwel voor de betekening van de executoriale titel (artikel 13, derde lid, IW 1990) vereenvoudigde procedures, waaraan geen extra kosten voor de schuldenaar verbonden zijn. Waarbij nog zij opgemerkt dat voor de tenuitvoerlegging van een verrekening of verhaal zonder dwangbevel geen kosten bij de schuldenaar in rekening worden gebracht.

Het is niet zo dat er zonder meer geen sprake is van kosten verbonden aan de procedure of het beslag. Maar voor de ontvanger, de Belastingdienst/Toeslagen, de belastingdeurwaarder en de gemeentelijke- en waterschapbelastingen geldt – anders dan voor de gerechtsdeurwaarders - de Kostenwet invordering rijksbelastingen, die een andere kostenstructuur kent dan het voor de gerechtsdeurwaarders geldende Btag. In onderstaande tabel zijn de kosten van tenuitvoerlegging van een loonvordering in een voorbeeldberekening samengebracht, voor respectievelijk een vordering van € 250 en een vordering van € 2500.

Voorbeeldberekening kosten verbonden aan een loonvordering

		Bij vordering € 250	Bij vordering € 2500
Kosten betekenen dwangbevel	€ 42 + € 4 x ((vordering - € 45)/€ 45)	€ 68,00	€ 258

De aan de procedure en beslag verbonden kosten zijn in deze situatie van een andere orde. Het is mede daarom dat er in dit wetsvoorstel vooralsnog - als het gaat om dit specifieke doel – ervoor gekozen is enkel voor de gerechtsdeurwaarder een grondslag voor gegevenswisseling in te richten. Hier liggen naar verwachting (gezien de aan de procedure verbonden kosten) de grootste maatschappelijke effecten. Bij de evaluatie van het wetsvoorstel zal worden gezien of bredere maatschappelijke effecten kunnen worden gegenereerd als ook overheidspartijen al eerder in het proces over beslag- en verrekeninginformatie beschikken. De eerste ervaringen met een verbreed beslagregister zullen hierbij richtinggevend zijn.

²¹ Dit is alleen anders voor het LBIO en het CJIB. LBIO heeft niet de bevoegdheid om bij dwangbevel in te vorderen, maar voor deze organisatie geldt dan weer dat de executoriale titel is gelegen in de eerder gewezen uitspraak van de rechter inzake alimentatie. Het CJIB heeft daarnaast een vereenvoudigde vorm van verhaal waarbij geen dwangbevel vereist is (verhaal zonder dwangbevel).

²² Bij een vordering van € 2500 behelzen de kosten verbonden aan de gang richting rechter bijna ¼ van de totale proces- en executiekosten.

Door wie?

Alle beslagleggende partijen, die ten laste van de desbetreffende schuldenaar, door middel van een vorm van beslag of verrekening hun vordering verhalen op de periodieke inkomsten van deze schuldenaar.

Aan wie?

Aan de gerechtsdeurwaarders.

Op welk moment?

Het gaat om het moment dat de gerechtsdeurwaarder voor zijn opdrachtgever een afweging dient te maken in hoeverre bij ongewijzigde omstandigheden in redelijkheid is te verwachten dat de schuldenaar de openstaande vordering binnen een redelijke termijn met het beoogde beslag zal kunnen voldoen. Dit moment ligt na opdrachtverlening.

Welke gegevens?

Het gaat om gegevens op basis waarvan de gerechtsdeurwaarder een inschatting kan maken van de hoogte van de periodieke afdracht bij ongewijzigde omstandigheden.

De beoogde gegevensuitwisseling zal (met name) zien op:

- het beslagobject (op welke periodieke inkomsten is sprake van een vorm van beslag/verrekening);
- de hoogte van de te hanteren/gehanteerde beslagvrije voet;
- de aan een vordering eventueel verbonden preferentie dan wel het feit dat sprake is van verrekening;
- de actuele hoogte van de vorderingen waarvoor beslag is gelegd/een verrekening loopt.

3.2.2 Moet bij vaststelling van de beslagvrije voet rekening worden gehouden met een vorm van beslag of verrekening op andere periodieke inkomsten?

De beslagvrije voet bepaalt wat een schuldenaar als er sprake is van verrekening dan wel een vorm van derdenbeslag op zijn periodieke inkomsten alsnog toekomt om in het meest basale levensonderhoud te voorzien. Is er sprake van verrekening of een vorm van beslag op andere periodieke inkomsten dan moet hiermee rekening worden gehouden bij de vaststelling van de beslagvrije voet.

Een voorbeeld ter verheldering. Jan heeft een inkomen uit loon ad. € 1200 per maand en een beslagvrije voet van € 1000. In deze beslagvrije voet van € 1000 zit verdisconteerd dat Jan toeslagen ontvangt. Nu wordt Jan's zorgtoeslag ad. € 80 maandelijks verrekend door de Belastingdienst/Toeslagen. De lopende verrekening beperkt zijn aflosmogelijkheden. Waar Jan oorspronkelijk € 200 per maand (maandinkomen -/- beslagvrije voet) zou kunnen aflossen, kan hij door de lopende verrekening feitelijk nog maar € 120 voor de aflossing van zijn schulden inzetten. Laat een schuldeiser voor een openstaande vordering beslag leggen op Jan's inkomen dan zal hij met de lopende verrekening rekening moeten houden en de beslagvrije voet moeten vaststellen op € 1080 (beslagvrije voet + maandelijks verrekening).

Bovenstaande speelt in situaties waarbij sprake is van zogenaamde “brede samenloop”. Er is sprake van een lopende verrekening of beslag ten laste van de schuldenaar op andere periodieke inkomsten dan het beoogde beslagobject. In de huidige situatie kan een partij hier enkel zicht op hebben door ofwel alle (mogelijke) inkomensverstrekkers van de schuldenaar, ofwel de schuldenaar zelf hierop te bevragen.

De gegevens zijn noodzakelijk voor elke partij die bij haar beslag/verrekening rekening dient te houden met de beslagvrije voet. Meer specifiek gaat het dan om partijen die de bevoegdheid hebben om beslag te leggen, een loonvordering te doen, een verhaal zonder dwangbevel te nemen, over te gaan tot verrekening met periodieke inkomsten in de zin van artikel 475c, eerste lid, Rv dan wel daaraan gelijkgestelde wekerende betalingen op basis van artikel 475f Rv.

Specifiek: verrekening

Het begrip verrekening verdient daarbij enige toelichting. Verrekening is een wijze waarop tot inning van een vordering kan worden overgegaan. Verrekening kan zijn grondslag vinden in een bij wettelijke regeling gegeven bevoegdheid, maar bijvoorbeeld²³ ook in een met de schuldenaar overeengekomen betalingsregeling. Denk hierbij aan de situatie dat de SVB met een uitkeringsgerechtigde de afspraak maakt dat de openstaande schuld door middel van verrekening van een bedrag ad. € 50 per maand wordt geïnd. Voor deze betaalafspraken geldt de beslagvrije voet niet en zij hebben dus ook geen invloed op een door een andere partij vastgestelde beslagvrije voet. Dit is anders als – om bij het eerdergenoemde voorbeeld te blijven – de SVB voor de inning van een schuld gebruik maakt van haar verrekeningsbevoegdheid en eenzijdig overgaat tot verrekening van een bedrag met de periodieke uitkering. Dan zal de SVB juist wel de beslagvrije voet in acht moeten nemen en zullen ook andere partijen met de verrekening rekening moeten houden bij de eventuele vaststelling van een beslagvrije voet. Voor deze laatste vorm van verrekening geldt daarom dat deze wel binnen de scope van de in dit wetsvoorstel beschreven gegevensuitwisseling vallen.

Daarbij verdient nog opmerking dat ervoor gekozen is om enkel verrekeningen mee te nemen die door beslagleggende partijen (het UWV, de SVB, de Belastingdienst en het college van B&W) worden uitgevoerd. Ook andere verstrekkers van periodiek inkomen (met name werkgevers) hebben de mogelijkheid om tot verrekening over te gaan. Dit gebeurt echter (a) veelal in de vorm van betalingsafspraken met de desbetreffende werknemer (waarvoor dus de beslagvrije voet niet bepalend is) en (b) zijn werkgevers daarbij op basis van artikel 7:632 BW gehouden aan het (veelal hogere) WML.

Voor verrekening geldt dat de precieze gegevens die gedeeld moeten worden – zeker omdat er bij verrekening veel nuance verschillen spelen – zijn regeling zal vinden in de op basis van dit wetsvoorstel vorm te geven lagere regelgeving.

²³ Ook verrekeningen die een recht-vaststellend karakter hebben vallen buiten de scope van de gegevensuitwisseling. Denk hierbij aan de verrekening van inkomsten met een te ontvangen bijstandsuitkering.

Door wie?

Alle beslagleggende partijen die ten laste van de desbetreffende schuldenaar, door middel van een vorm van beslag of verrekening hun vordering verhalen op de periodieke inkomsten van deze schuldenaar.

Aan wie?

De partij die de bevoegdheid heeft om zijn vordering te verhalen op de periodieke inkomsten van de schuldenaar.

Op welk moment?

De partij heeft deze gegevens nodig op het moment dat zij gerechtigd is om over te gaan tot respectievelijk verrekening, beslag, loonvordering of verhaal zonder dwangbevel op periodieke inkomsten. Voor beslag en loonvordering speelt dit zodra zij beschikt over een executoriale titel. Voor verrekening en verhaal zonder dwangbevel is deze executoriale titel niet nodig, maar is het feit dat sprake is van een vordering waarvoor de bevoegdheid bestaat voldoende.

Daarnaast zal een beslagleggende/verrekenende partij de beslagvrije voet gedurende de tenuitvoerlegging zo nodig moeten kunnen herberekenen (artikel 475da, derde tot en met vijfde lid, Rv). Zij zal dan opnieuw informatie moeten kunnen krijgen over mogelijk op andere periodieke inkomsten lopende beslagen en verrekeningen.

Welke gegevens?

Speelt de mogelijkheid van "brede samenloop", dan zullen de al beslagleggende partijen de partij die wil overgaan tot verrekening dan wel een vorm van derdenbeslag moeten informeren over de door hen gehanteerde beslagvrije voet of het maandelijks geïnde bedrag zodat deze nieuwe partij hier - indien zij de beslagvrije voet dient vast te stellen - mee rekening kan houden.

Overige gegevens die van belang zijn voor de vaststelling van de beslagvrije voet

Los van de vraag of sprake is van samenloop in bovenbedoelde zin, is voor de vaststelling van de beslagvrije voet ook van belang of sprake is van inning van de bestuursrechtelijke premie door middel van bronheffing.

Artikel 475db, eerste lid, onderdeel c, Rv geeft aan dat de beslagvrije voet wordt verlaagd met de bestuursrechtelijke premie (als bedoeld in artikel 18f van de Zorgverzekeringswet (Zvw)), voor zover deze wordt ingehouden op de vordering tot periodieke betaling waarop beslag ligt. De beschreven inhouding wordt uitgevoerd door het Centraal Administratie Kantoor (CAK) en de zogenaamde bronheffing gaat voor op beslag (artikel 18f, derde lid, Zvw). Dat laatste houdt korthedshalve in dat de inkomensverstrekker gehouden is, eerst de bestuursrechtelijke premie aan het CAK af te dragen, voordat hij een afdracht in het kader van een eventueel beslag kan doen.

Met de inning van de bestuursrechtelijke premie voldoet de schuldenaar zijn lopende zorgverzekeringspremie. Deze premie moet in beginsel vanuit de beslagvrije voet worden betaald. Dat gebeurt echter niet als sprake is van bronheffing. Om dit te corrigeren bepaalt artikel 475db, eerste lid, onder c, Rv dat de beslagvrije voet met het bedrag van de bronheffing dient te worden verlaagd.

Of sprake is van bronheffing moet de beslagleggende partij in de huidige situatie achterhalen via de derde-beslagenen. Deze informatie van de derde bereikt de

beslagleggende partij in het merendeel van de gevallen (via de verklaring ex. artikel 476a Rv) pas nadat het beslag is geeffectueerd²⁴ en een beslagvrije voet richting derde en schuldenaar is gecommuniceerd. Feitelijk moet de beslagvrije voet dan op basis van de nieuw verkregen informatie opnieuw worden berekend en worden gecommuniceerd. Dat zijn extra stappen die de duidelijkheid zowel voor de derde als voor de schuldenaar niet ten goede komen.

Daarom is in dit wetsvoorstel een grondslag opgenomen om ook de gegevenswisseling met het CAK voor dit specifieke onderdeel (is sprake van bronheffing en zo ja, op welk periodiek inkomen) mogelijk te maken, waardoor deze informatie bij de initiële berekening van de beslagvrije voet kan worden betrokken.

3.2.3 Aan wie komt – indien sprake is van “smalle samenloop” – de rol van coördinerende deurwaarder toe?

Met de WvBVV wordt de figuur van coördinerende deurwaarder geïntroduceerd. De rol van coördinerende deurwaarder speelt als sprake is van vormen van beslag ten laste van de schuldenaar bij dezelfde derde (de zogenaamde “smalle samenloop”)²⁵. De partij die de rol van coördinerende deurwaarder toekomt stelt in deze situatie namens de verschillende beslagleggende partijen de beslagvrije voet vast. Hierdoor wordt voorkomen dat zowel de schuldenaar als de derde te maken krijgen met verschillende door de beslagleggende partijen vastgestelde beslagvrije voeten. De partij die de rol van coördinerende deurwaarder toekomt vormt aldus ook de partij die de schuldenaar, de derde en de beslagleggende partijen, kunnen aanspreken bij vragen dan wel verzoeken met betrekking tot de hoogte van de beslagvrije voet. Daarbij draagt hij zo nodig ook zorg voor de verdeling van de opbrengst van het beslag.

Bepalen coördinerende deurwaarder

De WvBVV bepaalt dat het coördinerende deurwaarderschap toekomt aan de partij die bevoegd is tot inning. Binnen de wetgeving, zoals deze na invoering van de WvBVV komt te luiden, zijn twee regelingen met betrekking tot de bevoegdheid tot inning opgenomen:

- a. artikel 478, eerste en tweede lid, Rv; en
- b. artikel 19, zevende lid, IW 1990.

Artikel 478, eerste lid, Rv bepaalt dat de bevoegdheid tot inning aan de deurwaarder met het oudste executoriale beslag toekomt. Artikel 478, tweede lid, Rv maakt hierop echter een uitzondering indien het oudste executoriale beslag is gelegd door een beslaglegger die bevoegd is zonder tussenkomst van een deurwaarder beslag te leggen en dit beslag verband houdt met een hoger bevoorrechte vordering dan de daaropvolgende executoriale beslagen. Gedacht moet dan worden aan de situatie dat het UWV als eerste beslag heeft gelegd voor een preferente sociale zekerheidsvordering en vervolgens deurwaarder X beslag legt voor een concurrente vordering. Deurwaarder X is dan weliswaar de deurwaarder met het oudste executoriale beslag, maar toch blijft het UWV in deze inningsbevoegd.

Daarnaast bepaalt artikel 19, zevende lid, IW 1990, die ziet op de situatie dat loon wordt gevorderd voor een preferente vordering van de Rijksbelastingdienst, dat in die situatie – ongeacht eventuele “smalle samenloop” - de loonvorderaar inningsbevoegd wordt.

²⁴ Partijen hebben zoals eerder aangegeven wel de bevoegdheid om de derde eerder in het proces hierover te bevragen (artikel 475g, derde lid, Rv (nieuw)), maar maken hier om verschillende redenen vaak geen gebruik van.

²⁵ Extra voorwaarde is dat de vordering waarvoor beslag wordt gelegd niet direct uit het beslag kan worden voldaan. Bij beslag op periodiek inkomen zal dit bij samenloop vrijwel nooit het geval zijn.

Bovenstaande wettelijke systeem zorgt ervoor dat het voor de bepaling wie de rol van coördinerende deurwaarder toekomt van belang is om te weten:

- a. Wie de invorderende partij is? Gaat het om een gerechtsdeurwaarder, een uitvoeringsorganisatie met de bevoegdheid om zonder tussenkomst van een deurwaarder beslag te leggen of gaat het om de ontvanger (lees: de Rijksbelastingdienst).
- b. Om welke vorm van derdenbeslag gaat het? Betreft het beslag of een loonvordering?
- c. Is er een preferentie aan de vordering verbonden? En zo ja, is sprake van meerdere vorderingen met een gelijke preferentie?

Artikel 478, eerste en tweede lid, Rv en artikel 19, zevende lid, Rv dekken daarbij niet alle situaties af. Genoemde artikelen wijzen enkel een innende partij aan indien sprake is van meerdere bij elkaar komende derdenbeslagen, waarbij ofwel een of meerdere deurwaarders met een executoriaal beslag, ofwel een uitvoeringsorganisatie die zonder tussenkomst van een deurwaarder beslag kan leggen met een preferente vordering ofwel een preferente loonvordering in het pakket zitten. Bij een combinatie van bijvoorbeeld een concurrente loonvordering met een verhaal zonder dwangbevel, is in huidige wetgeving geen regeling opgenomen rond inningsbevoegdheid. Om dit te ondervangen wordt in het wetsvoorstel een regeling geïntroduceerd die voor de gevallen die op dit moment geen regeling kennen alsnog de inningsbevoegdheid bepaalt en daarmee ook antwoord geeft op de vraag wie de rol van coördinerende deurwaarder in die situatie toekomt. Daarbij is tevens van de gelegenheid gebruik gemaakt om de regeling van artikel 478, tweede lid, Rv, die - omdat in deze titel de deurwaarder de feitelijke adressant is - daar enigszins oneigenlijk staat, naar dit wetsvoorstel te verplaatsen.

Coördinerende deurwaarderschap in de uitvoering

Voor een goede uitvoering van het coördinerende deurwaarderschap geldt dat de partij die beoogd een vorm van derdenbeslag toe te willen passen vooraf weet heeft van reeds lopende vormen van derdenbeslag. Op die manier kan zij zowel richting schuldenaar als de derde eenduidig communiceren. Gedacht moet dan worden aan de mededeling dat hij b.v. aansluit bij de door partij X vastgestelde beslagvrije voet of dat de schuldenaar met vragen rond zijn beslagvrije voet bij partij X, als coördinerende deurwaarder, terecht kan. Zoals reeds eerder aangegeven wordt de beslagleggende partij vaak pas, nadat hij een vorm van derdenbeslag heeft toegepast, via de verklaring van de derde op de hoogte gesteld van een al lopende vorm van beslag. Dan is echter zowel richting schuldenaar als richting derde reeds een door de nieuwe beslagleggende partij vastgestelde beslagvrije voet gecommuniceerd en aangegeven dat de derde aan deze nieuwe partij dient af te dragen. Dat kan zowel bij de derde als bij de schuldenaar ongewenste verwarring oproepen. Het wetsvoorstel biedt een grondslag voor de gegevensuitwisseling tussen beslagleggende partijen, zodat zij voorafgaand aan de tenuitvoerlegging van een vorm van derdenbeslag kennis kunnen nemen van wie de rol van coördinerende deurwaarder toekomt, zodat zij hier meteen bij hun eerste communicatie met de derde en met de schuldenaar rekening mee kunnen houden.

Wie?

In deze gaat het sec om de beslagleggende partijen. Nader gespecificeerd gaat het daarbij om beslagleggende partijen die ten laste van de schuldenaar bij dezelfde derdebeslagene een vorm van derdenbeslag willen of reeds hebben ten uitvoer gelegd. Anders dan bij de vaststelling van de beslagvrije voet hebben verrekenende partijen geen belang bij deze informatie. Bij verrekening speelt het coördinerende deurwaarderschap niet.

Op welk moment?

Een partij heeft deze gegevens nodig op het moment dat zij gerechtigd is om over te gaan tot een vorm van beslag op periodieke inkomsten. Blijkt dat reeds sprake is van een lopende vorm van beslag, dan zal zij moeten kijken wie zodra zij overgaat tot het leggen van beslag de rol van coördinerende deurwaarder toekomt. Voor de hoogte van de beslagvrije voet zal zij in haar communicatie dan steeds naar deze partij verwijzen.

Welke gegevens?

Om de identiteit van degene die de rol van coördinerende deurwaarder toekomt te bepalen, is het noodzakelijk om kennis te hebben van:

- a) wie de beslagleggende partij(en) is/zijn;
- b) welke vorm van derdenbeslag het betreft (loonvordering/beslag of verhaal zonder dwangbevel); en
- c) of er een preferentie verbonden is aan de vordering waarvoor een vorm van derdenbeslag is ingezet.

3.2.3 Gebruik voorziening ter verdere ondersteuning van het coördinerende deurwaarderschap

Rv kent na invoering van de WvBVV een beperkt aantal bepalingen die in de uitvoering om gegevenswisseling tussen beslagleggende partijen vragen. Meer specifiek gaat het om artikelen 475i, vijfde lid, 478, eerste en derde lid, Rv.

Artikel 475i, vijfde lid, Rv

Het met de WvBVV geïntroduceerde artikel 475i, vijfde lid, Rv bepaalt dat indien onder de derde-beslagene ten laste van de geëxecuteerde reeds beslag is gelegd de coördinerende deurwaarder aan de andere deurwaarder op diens verzoek onverwijld schriftelijk de beslagvrije voet verstrekt en de gegevens waarop deze is gebaseerd. Dit ziet op gegevensverkeer tussen beslagleggende partijen, meer specifiek gegevensverstrekking van de coördinerende deurwaarder aan andere beslagleggende partijen zo zij ten laste van de schuldenaar beslag hebben gelegd bij dezelfde derde dan wel dit beogen te doen. De wet regelt niet de wijze waarop dit dient te gebeuren. In dit wetsvoorstel wordt daarin alsnog voorzien door te bepalen dat deze gegevens via de vorm te geven voorziening worden gewisseld. Dit bevordert de uniformiteit van de gegevenswisseling en komt ook de borging van de privacy van de schuldenaar (door de aan de voorziening te verbinden beveiligingseisen) ten goede.

Artikelen 478, eerste en derde lid, Rv en 5 van dit wetsvoorstel

De artikelen 478 Rv en 5 van dit wetsvoorstel zien op het aanwijzen van de innende partij als sprake is van meerdere vormen van derdenbeslag ten laste van de schuldenaar bij

dezelfde derde en de vorderingen niet in een keer kunnen worden voldaan. De innende partij zal – voor zover het te innen bedrag op basis van een eventueel aan de vordering verbonden preferentie haar niet volledig toevalt – moeten verdelen. Voor de verdeling zal zij – naast enkele administratieve gegevens (denk aan rekeningnummer, kenmerk, etc.) - kennis moeten hebben van de actuele hoogte van de vordering waarvoor een vorm van derdenbeslag is gelegd en de eventueel aan deze vordering verbonden preferentie.

Rv verplicht de innende deurwaarder tot verdeling, maar bepaalt niet de wijze waarop deze deurwaarder de beschikking krijgt over de gegevens noodzakelijk om tot verdeling over te kunnen gaan.

Artikel 478 regelt daarnaast ook de mogelijkheid om het coördinerende deurwaarderschap over te dragen. Overdracht is wenselijk (niet wettelijk verplicht) indien de partij die de rol van coördinerende deurwaarder vervult haar invordering staakt, terwijl niet alle vorderingen waarvoor een vorm van beslag is gelegd zijn voldaan. Wordt niet overgedragen, dan zal de derde zelf moeten bepalen aan wie hij – nadat de partij die de rol van coördinerende deurwaarder vervult, haar invordering heeft gestaakt – verder zal moeten afdragen. Die nieuwe innende partij kan dan de beslagvrije voet opnieuw vaststellen en de eventuele andere beslagleggende partijen zullen zich – om in aanmerking te komen voor verdeling – opnieuw bij deze partij moeten melden.

In het licht van het bovenstaande zijn vrijwel alle partijen (de schuldenaar, de beslagen derde, de nieuwe innende partij en de eventuele overige beslagleggende partijen) gebaat bij een overdracht waarbij de nieuwe innende partij de noodzakelijke informatie ontvangt om de rol van coördinerende deurwaarder meteen bij aanvang goed te kunnen uitvoeren. Gedacht moet dan worden aan informatie met betrekking tot de (oude) hoogte van de beslagvrije voet en de gegevens waarop deze is gebaseerd (zodat de schuldenaar niet opnieuw zaak specifieke informatie hoeft door te geven – denk aan een verhoging in verband met woonlasten). En indien sprake is van meerdere beslagleggende partijen is tevens informatie over de actuele hoogte van de vorderingen en een eventueel aan de vordering verbonden preferentie van belang.

Ook hiervoor geldt dat Rv op dit moment niets zegt over de wijze waarop deze gegevenswisseling vorm moet worden gegeven. In dit wetsvoorstel is daarin alsnog voorzien door te bepalen dat deze gegevens via de vorm te geven voorziening worden gewisseld.

4 Implementatie

4.1 Wie zijn betrokken?

Dit wetsvoorstel is in de eerste plaats relevant voor burgers met schulden. Het voorstel gaat over uitwisseling van gegevens met betrekking tot hun schuldenpositie aangaande verrekeningen en vormen van beslag.

Organisaties, die bevoegd zijn om beslag te leggen, loon te vorderen dan wel over te gaan tot verhaal zonder dwangbevel op periodieke inkomsten worden geraakt door dit wetsvoorstel. Zij moeten de gegevens over reeds gelegde beslagen en verrekeningen (digitaal) met elkaar delen. Zij krijgen door dit wetsvoorstel te maken met belangrijke wijzigingen binnen hun eigen processen. Het is mede daarom dat de verschillende beslagleggende partijen vanaf het beginstadium nauw zijn betrokken bij het traject om te komen tot een verbrede gegevensuitwisseling.

Verder is de wijziging relevant voor derden (verstrekkers van periodieke inkomsten waarbij derdenbeslagen plaatsvinden, denk hierbij aan werkgevers en uitkeringsinstanties). Zij hebben binnen het huidige stelsel een belangrijke functie als gegevensverstrekker als het gaat om bij hen lopende vormen van beslag. Door de met dit wetsvoorstel beoogde gegevensuitwisseling tussen beslagleggende partijen worden zij ontlast.

4.2 Overheidsinterventie en instrumentkeuze

Met de WvBvV wordt de juiste vaststelling van de beslagvrije voet minder afhankelijk van de informatieverstrekking door de schuldenaar en wordt de coördinerend deurwaarder geïntroduceerd. In vervolg op deze wet is het belangrijk om in geval van samenloop van derdenbeslagen en verrekeningen de daarvoor benodigde gegevensuitwisseling te regelen. Zodat ook hiervoor de schuldenaar niet langer aan de lat staat en aldus verder invulling kan worden gegeven aan de eerder beschreven doelen (betere borging beslagvrije voet, uitvoering coördinerende deurwaarderschap en voorkomen onnodige beslagen). Omdat het om de uitwisseling van persoonsgegevens gaat, moet – overeenkomstig de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) - een grondslag zoals bedoeld in artikel 6 AVG (zie verder onder hoofdstuk 6) worden gecreëerd. Met het huidige wetsvoorstel wordt een wettelijke grondslag gegeven. Er is gekozen voor een separate wet waarin 'de verbreding van het beslagregister' in zijn geheel en in samenhang wordt geregeld en niet voor inbouw van de beoogde gegevenswisseling in de verschillende materiewetten. Een en ander houdt verband met het feit dat de incassobevoegdheden van de verschillende (beslagleggende) partijen, in verschillende regelingen zijn vervat en die regelingen ieder binnen een eigen rechtsfamilie vallen. In Rv is de regeling voor deurwaarders en het LBIO opgenomen. Deze regeling behoort tot het civiel recht. In de Algemene wet bestuursrecht en de verschillende socialezekerheidswetten zijn de bevoegdheden geregeld voor het UWV, de SVB en het college van B&W (als uitvoerder van de Participatiewet). Deze regelingen behoren tot het bestuursrecht. Dan zijn er nog specifieke regels voor de invordering binnen het fiscaalrecht op basis van de IW 1990, waar ook de gemeentelijke belastingen en de waterschapsbelastingen hun bevoegdheden aan ontlene. Tenslotte is er nog de variant van verhaal zonder dwangbevel, die in de Wet administratieve handhaving verkeersvoorschriften (bestuursrecht) en het Wetboek voor strafvordering (strafrecht) hun regeling vinden. Met de huidige keuze voor een nieuwe wet kan het specifieke werkveld van straf-, civiel en bestuursrecht in een overstijgende regeling vorm worden gegeven. Daarbij is tevens van de gelegenheid gebruik gemaakt om regelingen rond de algehele inningsbevoegdheid en de op dit moment in de WvBvV opgenomen meer algemene taak tot ondersteuning bij de vaststelling van de beslagvrije voet in deze wet op te nemen.

4.3 Implementatie

Dit wetsvoorstel voorziet in een grondslag voor gegevenswisseling in verband met een aantal specifieke doelen, waarbij de gegevenswisseling wordt gefaciliteerd door middel van een voorziening. Implementatie van dit wetsvoorstel vraagt (a) de inrichting van deze voorziening, (b) aansluiting van de verschillende beslagleggende partijen op deze voorziening en (c) aanpassing van de interne processen van de desbetreffende beslagleggende partij. Naar verwachting kan de generieke voorziening in de loop van 2021 worden gerealiseerd. Daarna zullen de beslagleggende partijen gefaseerd aansluiten. Daarvoor zal een plan van aansluiting worden opgesteld. Dit plan van aansluiting zal zijn weerslag vinden in de op basis van dit wetsvoorstel vorm te geven ministeriële regeling. In deze zal nader worden uitgewerkt welke beslagleggende partij, vanaf welk tijdstip, welke gegevens zal delen via de dan beschikbare voorziening.

Voor de gerechtsdeurwaarders geldt dat de door hen door middel van het beslagregister gedeelde data via de genoemde voorziening aan de andere beslagleggende partijen ter beschikking worden gesteld vanaf het moment dat deze partijen zelf data voor de gegevenswisseling levert.

In het implementatietraject zullen de governance en de aansluitvoorwaarden voor de voorziening nader worden uitgewerkt. Daarbij zal tevens aandacht zijn voor bewaartermijnen en beveiligingsvoorwaarden bij het gebruik van data die op basis van de

voorziening beschikbaar zal worden gesteld. Een en ander zal zijn nadere uitwerking vinden in de bij dit wetsvoorstel horende lagere regelgeving.

4.4 Toepassing in Caribisch deel van het Koninkrijk

Dit wetsvoorstel is alleen van toepassing in Nederland en geldt niet in Caribisch Nederland.

4.5 Monitoring en evaluatie

Met het wetsvoorstel worden verschillende doelen nagestreefd. Zodra aan dit wetsvoorstel volledige uitvoering is gegeven, vraagt dit dan ook om evaluatie. De evaluatie zal daarbij in hoofdzaak zijn gericht op de vraag of met dit wetsvoorstel de beoogde doelen worden ondersteund. Specifiek gaat het dan om de vraag of:

- a) Procedures alleen worden ingeleid/beslag wordt gelegd indien te voorzien is dat het beslag effect zal sorteren (effect in de zin van dat het beslag tot gevolg heeft dat de openstaande vordering binnen een redelijke termijn wordt voldaan)? Hetgeen zijn vertaling zou moeten vinden in het feit dat onnodige proces- en executiekosten bij gerechtsdeurwaarders worden voorkomen;
- b) bij de vaststelling van de beslagvrije voet pro actief rekening wordt gehouden met reeds lopende verrekeningen en beslagen op andere periodieke inkomsten; en of
- c) met het coördinerend deurwaarderschap voor de schuldenaar een duidelijk aanspreekpunt is gecreëerd voor zijn vragen met betrekking tot de beslagvrije voet, waarnaar door de andere beslagleggende partijen consequent wordt verwezen.

Andere vragen die bij deze evaluatie een rol zullen spelen, zijn gericht op de neveneffecten. Heeft de inrichting van de beoogde gegevensuitwisseling inderdaad een lastenverlichting voor de derdebeslagene tot gevolg gehad? En heeft de verbeterde informatiepositie van de beslagleggende partij nog andere dan de hierboven onder a) genoemde gedragseffecten tot gevolg gehad?

Daadwerkelijke evaluatie van dit wetsvoorstel is eerst van waarde zodra het wetsvoorstel in zijn volle breedte enige tijd heeft kunnen functioneren. In het wetsvoorstel is daarom opgenomen dat de wet vijf jaar na start van de eerste gegevenswisseling via de in het wetsvoorstel bedoelde voorziening zal worden geëvalueerd.

5 Verhouding tot hoger recht

Mensenrechten

De vraag rijst hoe de gegevensuitwisselingen in het kader van dit wetsvoorstel zich verhouden tot het recht op bescherming van persoonsgegevens. Dit recht vormt een onderdeel van het meer omvattende recht op eerbiediging van het privéleven, zoals neergelegd in artikel 8, eerste lid, Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden en het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van artikel 10, eerste lid, Grondwet. De mate waarin en de voorwaarden waaronder organisaties persoonsgegevens mogen uitwisselen vereist een afweging van het recht op bescherming van de privacy tegen sociale en economische rechten, zoals een behoorlijke levensstandaard en gezondheid.

Inmenging in de persoonlijke levenssfeer is alleen gerechtvaardigd wanneer de inmenging bij wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van onder meer het economisch welzijn van het land. Het economisch welzijn van een land wordt gediend door een goede balans tussen de rechten van schuldenaren en schuldeisers. De schuldeiser heeft het recht op de goederen van de schuldenaar verhaal te zoeken voor zijn vordering, indien tijdige betaling uitblijft. Daar staat tegenover het recht van de schuldenaar om ondanks de ingezette dwangincasso recht te houden op een inkomen waarmee hij in de basale kosten van levensonderhoud kan voorzien. Op het moment dat deze twee belangen in disbalans zijn dan ondergraaft dat het betalingsmoraal (indien de schuldenaar over meer dan een basaal inkomen kan blijven beschikken) of ontstaat een

verhoogd risico op een negatieve schuldenpiraal (indien de schuldenaar te weinig overhoudt om in zijn levensonderhoud te voorzien).

In vervolg op de WvBVV wordt in dit wetsvoorstel de grondslag voor gegevensuitwisseling gecreëerd die ertoe moet leiden dat onnodige schuldenoploop en proces- en executiekosten worden voorkomen. Beslagleggende partijen hebben ingeval van samenloop sneller zicht op reeds lopende derdenbeslagen en verrekeningen waardoor het bestaansminimum nog beter wordt geborgd.

De rechtvaardiging van de inperking van de privacy ligt voor verbreding van het beslagregister in het beperken van kostenverhogingen en een betere borging van een eenduidig berekende beslagvrije voet voor de schuldenaren. Hierdoor is sprake van een evenwichtige verdeling tussen de verschillende belangen.

De voorgenomen regeling voor gegevensuitwisseling past tevens in het streven van het kabinet om gegevens niet uit te vragen, indien de gegevens al bij de overheid berusten en dit bij de betrokkene bekend is. Door de verbreding van het beslagregister mogen gegevens bij beslagleggende partijen worden opgevraagd en hoeft de schuldenaar deze niet zelf te verstrekken.

6 Verhouding tot nationale regelgeving Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Het wetsvoorstel faciliteert de uitwisseling en verwerking van persoonsgegevens tussen beslagleggende partijen. Het wetsvoorstel beoogt daarmee ook de naleving te waarborgen van de Europese privacyregelgeving, de AVG. Een voorwaarde voor de verwerking van persoonsgegevens is het hebben van een expliciete grondslag. Een veel gebruikte grondslag is toestemming van de gebruiker. Deze grondslag is niet bruikbaar voor het verzamelen van persoonsgegevens binnen het proces van verrekening en beslag.

Een alternatief voor toestemming is het hebben van een taak van algemeen belang, in dit geval de wettelijke taak voor beslagleggende partijen om inzage te verkrijgen in verrekeningen en/of beslagleggingen ten laste van een burger om daarmee:

- een afweging te kunnen maken of het opportuun is om een procedure in te leiden dan wel beslag te leggen;
- zo nodig rekening te kunnen houden met reeds lopende verrekeningen en beslagen bij de vaststelling van de beslagvrije voet; en
- op uniforme wijze de identiteit van de coördinerende deurwaarder te kunnen vaststellen.

De uitvoering van dit wetsvoorstel heeft ook andere raakvlakken met de AVG. Hiervoor hoeft in dit wetsvoorstel niets te worden geregeld, omdat de eisen aan de bescherming van persoonsgegevens van de AVG rechtstreeks gelden voor organisaties die persoonsgegevens verzamelen en verwerken. Burgers hebben door de AVG meer mogelijkheden gekregen om voor zichzelf op te komen bij de verwerking van hun gegevens. Mensen kunnen bijvoorbeeld eisen dat een organisatie hun persoonsgegevens verwijdert en dat de organisatie de verwijdering doorgeeft aan alle andere organisaties die gegevens van deze organisatie hebben gekregen. Organisaties die persoonsgegevens verwerken geeft de AVG juist meer verplichtingen. De AVG legt meer nadruk op de verantwoordelijkheid van organisaties zelf om de wet na te leven én om te kunnen aantonen dat zij zich aan de wet houden (accountability).

Organisaties hebben bijvoorbeeld een documentatieplicht. Dit houdt in dat zij met documenten moeten kunnen aantonen dat zij de juiste organisatorische en technische maatregelen hebben genomen om aan de AVG te voldoen.

Nu dit wetsvoorstel meer mogelijkheden gaat bieden om persoonsgegevens uit te wisselen, ontstaan er ook risico's op datalekken en -misbruik. Met de inzet van technische middelen

om toegang tot persoonsgegevens te beperken en autoriseren kunnen deze risico's worden beperkt. Bij of krachtens AMvB zullen hiervoor de nadere kaders worden gesteld.

Wet vereenvoudiging beslagvrije voet

Zodra beslag wordt gelegd, loon wordt gevorderd, verhaal wordt genomen dan wel wordt verrekend met periodieke inkomsten zoals genoemd in artikel 475c, eerste lid, Rv²⁶ dient de beslagleggende -, loonvorderende - of verhaal nemende partij (verder aan te duiden als: beslagleggende partij) alsmede de verrekenende partij de beslagvrije voet te respecteren. Die beslagvrije voet is in de huidige situatie echter in hoge mate afhankelijk van informatie van de schuldenaar. Hij dient de beslagleggende partij onder meer te informeren over de hoogte van zijn woonlasten en huurtoeslag, de hoogte van zijn premie zorgverzekering en zorgtoeslag en de hoogte van een eventueel ontvangen kindgebonden budget. Daarnaast kan de hoogte van zijn beslagvrije voet ook worden beïnvloed door reeds lopende beslagen, loonvorderingen of verrekeningen.

De schuldenaar reageert echter zeer beperkt op informatieverzoeken van de beslagleggende partij (gemiddelde non respons 70 – 80%). Bewust van dit gegeven wordt met de WvBVV een systeem gecreëerd waarbij de beslagvrije voet in hoge mate onafhankelijk van de informatie van de schuldenaar kan worden vastgesteld. De beslagvrije voet wordt berekend op basis van de leefsituatie en het belastbaar inkomen van de schuldenaar (en zijn eventuele partner). De noodzakelijke informatie wordt daarbij gehaald uit respectievelijk de BRP (leefsituatie) en de polis administratie (inkomensgegevens). Het is aldus niet langer aan de schuldenaar om grote delen van de informatie te leveren. Hij dient bovenal de gebruikte informatie te controleren.

Het wetsvoorstel bouwt voort op het met de WvBVV geïntroduceerde principe. Daarbij raken ook andere aspecten van de WvBVV de nu voorgestelde regeling. Op het coördinerende deurwaarderschap is wat dat betreft reeds uitgebreid in paragraaf 3.2.3 ingegaan. De met het verbrede beslagregister beoogde betere gegevenswisseling tussen beslagleggende partijen, maakt een eenduidigere uitvoering van dit met de WvBVV geïntroduceerde principe mogelijk.

Een ander aspect is de volgorde regeling. De volgorde regeling houdt in dat indien sprake is van meerdere vormen van periodiek inkomen het wetsvoorstel aangeeft op welk inkomen beslag dient te worden gelegd. Gedachte achter de regeling is dat beslagleggende partijen zoveel mogelijk gecentreerd bij een en dezelfde derde hun incasso uitvoeren. Op die manier kan al in aanzienlijke mate voorkomen worden dat beslagleggende partijen onwetend van elkaar incasseren en aldus bij de vaststelling van hun beslagvrije voet geen rekening houden met een reeds lopende incasso. Dit laat echter onverlet dat de volgorde regeling in deze geen sluitend systeem creëert. De volgorde regeling kent uitzonderingen²⁷, waardoor alsnog beslagleggende partijen onwetend van elkaar kunnen opereren. De inrichting van de met dit wetsvoorstel beoogde gegevenswisseling ondervangt dit en zorgt aldus voor een sluitend systeem van afstemming tussen beslagleggende partijen.

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Gegevens die tussen de beslagleggende partijen worden gewisseld zijn evenzo van belang voor de schuldhulpverlening. Dan gaat het niet alleen om de hoogte van de actuele schuld, maar ook om de hoogte van de door de beslagleggende partij gehanteerde beslagvrije voet en de gegevens waarop deze is gebaseerd. Daarnaast is het voor beslagleggende partijen

²⁶ Artikel 475c, eerste lid, Rv noemt de meeste periodieke inkomsten. Daarnaast biedt artikel 475f Rv de mogelijkheid om via de rechter andere betalingen als periodiek aan te merken en aldus onder de bescherming van de beslagvrije voet te brengen.

²⁷ Beslag en verrekening van toeslagen valt buiten de volgorde regeling. Daarnaast kent de regeling in artikel 475c ook een afwijkingmogelijkheid om extra executiekosten te voorkomen en kan door tussentijdse wijziging van omstandigheden (wijziging in inkomen) een situatie optreden waarbij de volgorde regeling opvolgende beslagleggende partijen naar ander periodiek inkomen verwijst.

als het gaat om de afweging om eventueel een juridische procedure op te starten dan wel beslag te leggen van belang om te weten of een schuldenaar in een schuldhulpverlening traject zit.

Het op dit moment verder vorm te geven Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening biedt een basis voor de gegevensuitwisseling tussen schuldhulpverlening en beslagleggende partijen. De met dit wetsvoorstel beoogde gegevenswisseling kan op termijn ook de mogelijkheid bieden om ook de schuldhulpverlening van noodzakelijke gegevens met betrekking tot lopende beslagen/verrekeningen te voorzien. Daardoor worden administratieve procedures bekort en kan de procedure rond een schuldhulpverleningstraject worden versneld.

Geheimhoudingsbepalingen in sectorale wetgeving

Door op wetsniveau de verplichting tot gegevenswisseling vast te leggen worden ook eventuele geheimhoudingsbepalingen - wanneer het om de met het wetsvoorstel beoogde gegevenswisseling voor de genoemde doelen gaat - doorbroken. Zie in dat kader onder meer artikelen 67, tweede lid, IW 1990, 65, tweede lid, Participatiewet en 74, tweede lid, Wet SUWI, die allen een inbreuk op de algemene geheimhoudingsplicht mogelijk maken indien enig wettelijk voorschrift tot de bekendmaking verplicht.

7 Gevolgen

Een betere gegevensuitwisseling tussen beslagleggende partijen komt ten goede aan zowel de schuldenaar, de schuldeiser als de derdebeslagene.

De derde

Doordat beslagleggende partijen de derde niet meer hoeven te raadplegen om de beslagpositie van de schuldenaar te achterhalen, zal deze door de inrichting van een verbreed beslagregister worden ontlast. Nu wordt de derde zeker wanneer sprake is van een beslag voor een preferente vordering, regelmatig door beslagleggende partijen met concurrente vorderingen benaderd om na te gaan of de beslagleggende partij met de preferente vordering zijn beslag heeft beëindigd. Met een verbreed beslagregister kunnen de beslagleggende partijen deze informatie bij elkaar opvragen.

De opdrachtgever (schuldeiser)

Een verbreed beslagregister geeft de gerechtsdeurwaarder de mogelijkheid om zijn opdrachtgever – de eigenlijke schuldeiser – beter te adviseren over de mate waarin met een eventueel beslag het beoogde doel wordt bereikt. Een eventuele betalingsonmacht van de schuldenaar komt zo sneller naar voren, waardoor voor een opdrachtgever het onnodig maken van proces- en executiekosten kan worden voorkomen.

De schuldenaar

Dit laatste heeft evenzo een effect op de schuldenaar, nu deze in eerste instantie zal worden benaderd om de gemaakte proces- en executiekosten te voldoen. Het voorkomen van beslagen die hun eigenlijke effect - vanwege de betalingsonmacht van de schuldenaar – missen, voorkomt voor hem ook eenodeloze verhoging van de schuld.

Daarbij is de schuldenaar ook op andere wijze gebaat bij een goede gegevensuitwisseling tussen beslagleggende partijen. Door deze gegevenswisseling wordt reeds vooraf bij de vaststelling van de beslagvrije voet rekening gehouden met eventueel op ander periodiek inkomen lopende verrekeningen of vormen van beslag. Zo wordt de kans dat de schuldenaar met een te lage beslagvrije voet wordt geconfronteerd, nog kleiner.

De beslagleggende partij

Tenslotte komt een verbreed beslagregister ook de beslagleggende partij, zeker daar waar sprake is van meerdere beslagen bij dezelfde derde, ten goede. Door een goede inregeling

van de gegevensuitwisseling kan de partij die de rol van coördinerende deurwaarder vervult zijn taken vereenvoudigd uitvoeren en bij beëindiging van zijn beslag ook zorgvuldig overdragen. Die zorgvuldige overdracht komt daarbij ook ten goede aan de opvolgend beslagleggende partijen, die bij het ontbreken van een daadwerkelijke overdracht, anders zich telkens opnieuw bij de innende deurwaarder moeten melden, zo de inning naar een andere partij overgaat.

8 Uitvoering

De uitvoering van deze wet ligt in handen van uitvoerende overheidsorganisaties (de Belastingdienst, het UWV, de SVB, het LBIO, het CAK, het CJIB, de gemeenten, de waterschappen) en gerechtsdeurwaarders die in de positie terecht kunnen komen dat zij beslag op periodiek inkomen willen leggen of te veel uitbetaalde toeslagen of uitkeringen willen verrekenen.

Dit hoofdstuk zal daarom na ontvangst van de bij de verschillende organisaties uitgevraagde uitvoeringstoetsen nader worden ingevuld. Ook de nadere regelgeving moet nog vorm krijgen en kan tot aanpassing van de uitvoeringstoetsen leiden.

De organisaties die belast gaan worden met het ontwikkelen en/of beheren van de generieke ICT-voorzieningen moeten nog bepaald worden.

9 Financiële gevolgen

De financiële gevolgen van deze wet en van de aan deze wet te verbinden algemene maatregel van bestuur worden beschreven na ontvangst van de uitvoeringstoetsen. Daarbij is de aanname dat uitvoeringsorganisaties eerst zodra de technische specificaties van de op te leveren voorziening en de lagere regelgeving verder zijn uitgekristalliseerd tot een goed onderbouwde kostenindicatie kunnen komen. De verwachting is dat de wet kostenbesparingen mogelijk maakt voor zowel burgers als de organisaties die betrokken zijn bij beslagen en verrekeningen. Als onderdeel van de eerdergenoemde businesscases zijn inschattingen van de baten gemaakt voor de Belastingdienst, UWV, SVB, LBIO, gerechtsdeurwaarders, CJIB, gemeenten en waterschappen. De totale baten worden geschat op € 7,2 mln. per jaar. Vooral voor gemeenten, waterschappen en gerechtsdeurwaarders kan het wetsvoorstel kostenvoordelen gaan opleveren. Omdat gerechtsdeurwaarders kosten in principe op de burger verhalen, kan het wetsvoorstel ook voor burgers kosten gaan besparen, naar schatting € 1,3 mln. per jaar.

Daarnaast zijn kosten verbonden aan de ontwikkeling en het beheer van de beoogde ICT-voorziening. Deze kosten zullen, zo veel mogelijk parallel aan de uitvoeringstoetsen bij de lagere regelgeving, inzichtelijk worden gemaakt na de selectie van de partij(en) die de hier bedoelde activiteiten zal (zullen) verrichten en de door haar (hun) uitgebrachte offerte. Op basis van de binnen het Programma Verbreding beslagregister uitgevoerde verrijkte business case is de inschatting dat de kosten voor respectievelijk het bouwen en beheren van de beoogde voorziening neerkomen op € 2,3 mln. aan incidentele bouwkosten en jaarlijkse beheerkosten van € 500.000. Het gaat hier met nadruk om een schatting. Een meer gespecificeerde kostenindicatie is mogelijk zodra een bouw/beheer partij is aangewezen.

Tenslotte zijn ook financiële gevolgen i.c. baten voor derdebeslagenen te verwachten. Nu lopen alle bevragingen rond reeds aanwezige beslagen via die derdebeslagene en in de toekomst zou in ieder geval dit onderdeel moeten gaan verdwijnen. Dat speelt dan niet alleen bij opstart van het beslag, maar ook lopende een beslag indien sprake is van samenloop met verrekening of een preferente vordering. Een werkgever is ongeveer 3 uur

bezig met het verwerken van een loonbeslag.²⁸ Naar schatting kan hierop door betere gegevensuitwisseling via het verbreed beslagregister een half uur tot een uur worden bespaard. Uitgaande van ca. 300.000 beslagen per jaar (Tabel 1.1) kan dit naar schatting tot een kostenbesparing van € 4,3 mln. per jaar leiden.

10 Advies en consultatie

Toe te voegen na ontvangst van reacties op de internetconsultatie, de uitvoeringstoetsen van uitvoeringsorganisaties, formele adviezen van de Autoriteit Persoonsgegevens, en de inspectie SZW.

11 Overgangsrecht en inwerkingtreding

Het streven is er op gericht dit wetsvoorstel en de daarmee samenhangende AMvB medio 2021 te publiceren. De datum van inwerkingtreding zal daarbij mede afhankelijk zijn van de oplevering van een volledig functionerende digitale voorziening voor gegevensuitwisseling met betrekking tot (vereenvoudigd) derdenbeslag en verrekenen. Op basis van de huidige planning zijn medio 2021 wel de generieke ICT-faciliteiten voor de digitale voorziening beschikbaar. Maar vervolgens hebben alle uitvoeringsorganisaties hun aansluiting op die voorziening nog te realiseren en hun interne processen daarop aan te passen. In de tweede helft van 2020 wordt in nauwe samenwerking met de uitvoeringsorganisaties daarvoor een plan van aansluitingen opgesteld. Op basis van dit plan zal bij ministeriële regeling worden vastgelegd, welke organisatie, vanaf welk moment, welke gegevens dient te leveren. Separaat overgangsrecht is in dat kader niet noodzakelijk.

²⁸ Personeel met schulden, Nibud, 2017.

ARTIKELSGEWIJS

Artikel 1. Begripsbepaling

In het eerste lid zijn begripsbepalingen opgenomen. De coördinerende deurwaarder is geregeld in artikel 475ab Rv (zoals die komt te luiden na inwerkingtreding van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet). In artikel 475ab Rv is echter de reikwijdte van de begripsbepalingen beperkt tot in dat artikel genoemde artikelen. Om het begrip coördinerende deurwaarder ook van toepassing te laten zijn in onderhavig wetsvoorstel is het noodzakelijk de begripsbepaling ook in dit wetsvoorstel op te nemen.

In het tweede lid wordt het begrip schuldenaar uitgebreid. De beslagleggende partij heeft informatie nodig over degene ten laste van wie hij beslag wil leggen of legt. Omdat hij bij de echtgenoot of geregistreerd partner die in enige gemeenschap van goederen is getrouwd of een geregistreerd partnerschap heeft evenzo verhaal kan halen voor een vordering die hij op de schuldenaar heeft, is daar waar gesproken wordt over schuldenaar, evenzo deze echtgenoot of geregistreerd partner bedoeld.

Artikel 2. Reikwijdte

In dit artikel worden de partijen opgesomd die gegevens zullen uitwisselen voor de doelen genoemd in artikelen 3 en 4. Het gaat om de partijen die reeds op grond van (materie) wetgeving bevoegd zijn om beslag te leggen, loon te vorderen of verhaal te nemen op periodieke inkomsten.

De scope van gegevenslevering is ingekaderd tot door deze partijen gelegde beslagen, loonvordering, verhaal zonder dwangbevel en verrekening.

In het wetsvoorstel wordt gesproken over gerechtsdeurwaarders. Voor toegevoegde en kandidaat gerechtsdeurwaarders geldt dat zij van de gerechtsdeurwaarde afgeleide bevoegdheid hebben.

Artikel 3. Gegevensuitwisseling gerechtsdeurwaarders

Op grond van de Gerechtsdeurwaarderswet is een gerechtsdeurwaarder bevoegd tot het verrichten van ambtshandelingen, daaronder begrepen het leggen van beslagen. Gerechtsdeurwaarders moeten in de huidige systematiek vanaf het moment dat ze een opdracht hebben om beslag te leggen om een openstaande vordering te innen, het DBR raadplegen. In het DBR zijn alle eerdere, door gerechtsdeurwaarders, gelegde beslagen opgenomen. In het DBR ontbreekt informatie van verschillende overheidspartijen die zonder tussenkomst van een gerechtsdeurwaarder zelf tot inning zijn overgegaan door bijvoorbeeld een loonvordering of een dwangverrekening. Deze informatie is echter wel relevant voor de gerechtsdeurwaarder in zijn afweging of het leggen van derdenbeslag zinvol te achten is, zeker wanneer het een beslag betreft in verband met een preferente vordering. Op basis van deze inschatting kan de gerechtsdeurwaarder zijn opdrachtgever adviseren over het eventueel doorzetten van het beslag.

Een goede inschatting voorafgaand aan het opstarten van een procedure is wenselijk omdat aan zowel deze procedure als aan het beslag kosten verbonden zijn. Indien het ingezette beslag door samenloop met andere vormen van beslag of door een verrekening geen aflossing bewerkstelligt, is het effect voor de schuldenaar vooral schuld ophogend, waarbij de opdrachtgever, als de schuldenaar betalingsonmachtig blijft, ook het risico loopt zelf voor de gemaakte kosten op te draaien.

Zicht op eventuele samenloop en zo dit speelt de hoogte van de actuele vordering en een eventueel eraan verbonden preferentie, zal de gerechtsdeurwaarder veel beter in staat stellen om een afweging te maken met betrekking tot de kans dat het gelegde beslag ook tot inning van de openstaande schuld leidt. Zeker wanneer deze afweging kan worden gemaakt vooraleer handelingen worden verricht waaraan aanzienlijke kosten zijn verbonden, kunnen onnodige kosten worden voorkomen. Onnodige kosten die anders in beginsel weer op de schuldenaar zullen worden verhaald.

De gerechtsdeurwaarder dient als openbaar ambtenaar rekening te houden met hetgeen in het maatschappelijk verkeer betamelijk wordt geacht. Daaronder wordt onder andere verstaan dat onnodige kosten moeten worden voorkomen. Deze norm kan worden beschouwd als een uitwerking

van de in de Verordening beroeps- en gedragsregels gerechtsdeurwaarders omschreven regels. In die laatstgenoemde verordening is namelijk onder meer bepaald dat een gerechtsdeurwaarder zich dient te gedragen zoals een goed gerechtsdeurwaarder betaamt en geen onnodige kosten maakt. Voor de uitwerking van een redelijke termijn wordt verwezen naar de regels die de gerechtsdeurwaarders daarvoor hebben opgesteld.

Artikel 4. Beslagvrije voet en identificatie coördinerende deurwaarder

In dit artikel wordt de verplichting geregeld dat de in artikel 2 genoemde partijen gegevens moeten leveren voor respectievelijk de vaststelling van de beslagvrije voet en de identificatie van de coördinerende deurwaarder, dan wel de partij die de rol van coördinerende deurwaarder toekomt. Bij dit laatste dient te worden bedacht dat ook andere beslagleggende partijen dan de gerechtsdeurwaarder (zie verder artikel 5) de rol van coördinerende deurwaarder kan toevallen.

Jegens de coördinerende deurwaarder is de derde-beslagene gehouden het netto-inkomen voor zover dit hoger ligt dan de beslagvrije voet af te dragen. Eventuele andere beslagleggende partijen nemen de door de coördinerende deurwaarder vastgestelde beslagvrije voet over, inclusief eventueel tussentijds herberekeningen.

Er wordt niet expliciet geregeld dat de partijen gegevens moeten opvragen omdat dit voort vloeit uit de taak die zij hebben, namelijk om beslag te leggen. In de paragrafen 3.2.2 en 3.2.3 van de algemene toelichting is de noodzaak van de gegevensuitwisseling voor bovengenoemde doelen uitgebreid beschreven en is tevens een indicatie gegeven van de gegevens die op dit vlak zullen moeten worden gewisseld.

In het artikel wordt gesproken over gaat leggen of legt. Het onderscheid tussen beslag gaat leggen of legt zit hem in het moment. Bij "beslag gaat leggen" gaat het om het voornemen tot en bij "legt beslag" is de partij bezig met het leggen van beslag.

In het tweede lid wordt geregeld dat wanneer partijen gebruik maken van hun wettelijke bevoegdheid tot verrekening, zij enerzijds informatie dienen op te vragen om bij de vaststelling van de beslagvrije voet rekening te kunnen houden met eventuele samenloop (in brede zin). En dat deze partijen anderzijds ook informatie dienen te leveren zodat andere partijen bij hun beslag of verrekening rekening kunnen houden met de reeds lopende verrekening.

Verrekening is een vorm van inning. De bevoegdheid tot verrekening kan zijn grondslag vinden in een wettelijke regeling, maar ook in met de schuldenaar gemaakte betaalafspraken. Voor zover verrekening zijn grondslag vindt in een wettelijke regeling is de verrekenende partij gehouden de beslagvrije voet in acht te nemen (artikel 4:93, vijfde lid, van de Algemene wet bestuursrecht). De wettelijke grondslag bepaalt welke vorderingen met welke verstrekkingen verrekend kunnen worden.²⁹ Enkel voor deze vorm van verrekening geldt daarom de in het tweede lid beschreven plicht. In paragraaf 3.2.2 van de algemene toelichting is nader ingegaan op de verschillende grondslagen voor verrekening.

In het derde lid is het CAK als leverancier opgenomen voor gegevens betreffende broninhoudingen die het CAK toepast en van invloed zijn op de beslagvrije voet.

Artikel 5. Bepalen innende partij

In artikel 478 Rv is geregeld wie coördinerende deurwaarder wordt in geval van samenloop van beslagen gelegd door verschillende deurwaarders. Wanneer er naast een deurwaarder ook beslag wordt gelegd door de Belastingdienst, als het gaat om rijksbelastingen, dan geldt niet artikel 478 Rv maar artikel 19 IW 1990.

²⁹ Zo is de Belastingdienst/Toeslagen in artikel 30 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen bevoegd verklaard om te verrekenen. De verrekening gaat niet om de opgelegde betalingsregeling van de belastingdienst. Het UWV verrekent op grond van artikel 45g Ziektewet. De SVB verrekent op grond van artikel 17i Algemene Ouderdomswet. Het college is in artikel 60a van de Participatiewet bevoegd verklaard om te verrekenen.

Als er sprake is van een samenloop van beslagen waarbij een van de partijen een partij is die zonder tussenkomst van een deurwaarder beslag kan leggen en de andere partij is een deurwaarder, dan geldt het eerste lid van dit artikel. Dit artikel is nu nog opgenomen in artikel 478, tweede lid, Rv maar voorgesteld wordt om dit lid over te brengen naar onderhavig wetsvoorstel. De reden hiervoor is dat Rv in beginsel alleen ziet op deurwaarders en daarmee het tweede lid minder passend is in Rv. Met onderhavig wetsvoorstel komt er een bredere wet die ziet op de inning door zowel deurwaarders als (overheids)partijen die zonder tussenkomst van een deurwaarder tot inning kunnen overgaan. Het eerste lid en de artikelen 478 Rv en 19 IW 1990 zijn niet van toepassing in het geval bijvoorbeeld het CJIB-verhaal zonder dwangbevel neemt en een gemeente een loonvordering heeft gelegd. Het tweede lid regelt dat in het geval het eerste lid en de artikelen 478 Rv en 19 IW 1990 geen innende partij aanwijzen degene met het oudste beslag optreedt als ware hij de coördinerende deurwaarder. In het geval twee partijen op exact hetzelfde moment hun vordering willen verhalen moeten zij onderling afspraken maken. Er is bewust voor gekozen om voor deze incidentele situatie geen specifieke regeling op te nemen.

In het derde lid is geregeld dat de partij die de inning toekomt ook de rol van coördinerende deurwaarder krijgt en dat het overige ten aanzien van de deurwaarder in artikel 478, tweede lid en verder, Rv bepaalde, ook op deze partij van toepassing is.

Artikel 6. Ondersteuning bij en gegevensverwerking voor de vaststelling van de beslagvrije voet en artikel 9. Wijziging van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet

De in artikel 6 opgenomen bepaling is via de Verzamelwet SZW 2020³⁰ opgenomen in de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet. Deze bepaling regelt de grondslag voor de rekentool ten behoeve van de vaststelling van de beslagvrije voet. Genoemde artikel is echter een zelfstandige bepaling die na inwerking van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet in die wet blijft bestaan. Dit is onwenselijk vanwege de overzichtelijkheid. Het artikel wordt daarom vanuit de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet ongewijzigd overgeplaatst in deze wet. In de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet kan genoemde bepaling dan vervallen (zie artikel 9). Er is vanwege de transparantie voor gekozen de toelichting op genoemde bepaling die te vinden is in de nota van wijziging op de Verzamelwet SZW 2020 hieronder integraal op te nemen (zie ook Kamerstukken II 2018/19, 35275 nr. 5).

Bij de implementatie van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet is ter facilitering richting de verschillende partijen die in de praktijk de beslagvrije voet moeten gebruiken ervoor gekozen een centrale rekentool te ontwikkelen. Vanuit AVG-perspectief vraagt deze rekentool – die nu binnen de berekening BRP- en polisgegevens worden verwerkt – om wettelijke borging. Om dit te realiseren wordt met deze wijziging een grondslag binnen de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet gecreëerd om:

- a. *Bij of krachtens AMvB kan een bestuursorgaan en instelling worden aangewezen voor de gegevensverwerking ten behoeve van de vaststelling van de beslagvrije voet. Voor de berekening van de beslagvrije voet dient vanuit BRP en polisadministratie de leefsituatie en het belastbaar jaarinkomen te worden afgeleid. Deze afleiding vraagt om de verwerking van gegevens uit beide bronnen. Via de centrale rekentool wordt beslagleggende partijen de mogelijkheid gegeven om deze afleidingen centraal te laten uitvoeren. De centrale rekentool voorziet aldus partijen op basis van BSN bevraging van informatie inzake de leefsituatie, het belastbaar jaarinkomen en de hoogte van de beslagvrije voet. De huidige bepaling biedt de mogelijkheid om de taak van de gegevensverwerking bij een bestuursorgaan of instelling te beleggen.*
- b. *Bij of krachtens AMvB kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van verwerking van de voor de berekening noodzakelijke gegevens en het aanwijzen van een verwerkingsverantwoordelijke in de zin van de AVG. Gedachte is tevens om bepalingen op te nemen met betrekking tot te stellen aansluit voorwaarden en te stellen randvoorwaarden bij het gebruik van de gegevens.*

³⁰ Stb. 2019, 483.

De centrale rekentool wordt aangeboden ter facilitering. Organisaties zijn niet verplicht bij de berekening van de centrale rekentool gebruik te maken. Zij kunnen ook een eigen rekentool ontwikkelen. De verwerking van de voor de berekening van de beslagvrije voet noodzakelijke persoonsgegevens behoort dan tot hun eigen verantwoordelijkheid.

Artikel 7. Voorziening

Het eerste lid creëert de mogelijkheid om te komen tot een gefaseerde invoering doordat bij ministeriële regeling per partij kan worden bepaald vanaf welk moment zij verplicht wordt welke gegevens te leveren via de nader te benoemen voorziening.

De meerwaarde van de gegevensuitwisseling zal naar gelang meer partijen, meer gegevens gaan delen toenemen. Waar al gegevens worden uitgewisseld blijft de bestaande uitwisselingspraktijk gelden zolang de partij voor dit onderdeel geen gebruik maakt van de voorziening.

In het derde lid is de grondslag opgenomen om bij AMvB nadere regels te stellen over de inrichting van de voorziening. Bij nadere regels moet dan onder meer worden gedacht aan regelingen rond het beheer van de voorziening en in te regelen aansluitvoorwaarden.

Artikel 8 Wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

In verband met de verplaatsing van artikel 478, tweede lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering naar artikel 5 van dit wetsvoorstel wordt het eerstgenoemde artikel technisch aangepast.

Artikel 10. Evaluatiebepaling

De voorgenomen evaluatie van het wetsvoorstel is toegelicht in paragraaf 4.5 van het algemeen deel van de memorie van toelichting.

Artikel 12. Inwerkingtreding

PM. Gedifferentieerde inwerkingtreding toelichten.

Deze memorie van toelichting wordt ondertekend mede namens de Minister voor Rechtsbescherming.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

T. van Ark